

شود در حدود بیست و هفت هشت هزار تومان سی هزار تومان مایدات نواقل دارد يك كلبه مازاد نواقل در وزارت مالیه اضافه كردند و بولایات دستور داده اند این مازاد هم تشخیص با دوائر مالیه محل و وزارت مالیه است.

قدری فشار بآنها برسد کاملاً آن بار سنگین اسلحه را خواهند گذارد زمین و مثل آبر مردم از نعمت امنیت و تمدن بهره مند خواهند شد.

بند مصائبی که باستر آباد در سنوات اخیر وارد شده و دفاعهایی که همه وقت اهالی محترم استر آباد میکرده اند شرح نمی دهم.

رئیس - آقای طباطبائی دیا (اجازه) طباطبائی دیا - بنده يك سؤالی از وزارت عدلیه داشتم آقای معاون هم حاضرند طباطبائی دیا - سؤال بنده راجع به تشکیل ثبت اسناد در آذربایجان است قانون ثبت اسناد در دوره چهارم از تصویب کمیسیون عدلیه گذشته است جهت اینکه در ایالات و ولایات معصوماً آذربایجان این اداره تشکیل نشده چیست؟

برای وصول سی هزار تومان می بینم چهارده تا شانزده هزار تومان خرج حساب می کنند و آنوقت ده دوازده هزار تومان مازاد نواقل می شود بعد که معلوم می شود می بینم وصول سایر مالیاتهای غیر مستقیم را هم باید محل نواقل تکفل کند و حال آنکه این ترتیب بی اساسی است.

ولی بقیه بنده ایستادگی می کرد در مقابل ترا که ایستادگی میکرد بر قسم که بود آنها را دفع و طرد و منع میکرد استر آبادیها بودند.

معاون وزارت عدلیه - وزارت عدلیه از وقتی که قانون ثبت اسناد گذشته می دارد که شاید بتواند حتی المقوم در ایالات و ولایات ثبت اسناد را تشکیل بدهد و در آخر سنه ماضیه هم که برای هندالسنه بودجه تنظیم می شد دولت امیدوار بود که شاید بتواند در بودجه بعدی برای اینکار تخصیص بدهد.

رئیس - آقای کازرونی (اجازه) کازرونی - بنده خواستم در خصوص وضعیت نان يك تذکری بدهم حقیقتاً اوضاع نان خیلی بد است و این روزها در اطراف دكاكین نانوائی يك ازدحام و اجتماعی از زن و مرد - كوچك و بزرگ دیده میشود می کنند و همان نانی هم که بدستشان می آید اگر تجزیه کنند گمان میکنم بیشتر گندم باشد و بنده می ترسم بواسطه خوردن این نان مردم دچار يك امراضی بشوند که دولت برای جلوگیری مجبور شود يك يك مخارج هنگفتی بکند.

راجع باین طرح قانونی بنده از رئیس کمیسیون بودجه هم تحقیقاتی کردم ایشان هم بیاناتی کردند که وزارت مالیه تا اندازه موافقت کرده منتهی انتظار دارد لوایح مالیاتی که بمجلس آورده است بگذرد و این طرح قانونی را قبول کند اما در همین حال حرف بنده راجع بآن مالیات اختصاصی است.

آقای وزیر مالیه هم شفاهاً اظهار موافقت کردند که غیر از مخارج و وصول بقیه نباید هیچ مصرفی جز مصارف بلایه ها برسد ولی در عمل می بینم این طور نیست و چون بنده از اقدامات خود در این چندماه نتیجه نگرفته و از مذاکرات با وزارت مالیه هیچ نتیجه حاصل نشده این بود که هیچ چاره ندیدم جز اینکه بیایم چند دقیقه وقت مجلس را بگیرم و در این باب با محضور نماینده دولت صحبت کنم و استرحام کنم اقلاً این مالیات اختصاصی مصرف بلایه های ولایات برسد تا تکلیف آن طرح قانونی معلوم شود.

در این موقع که در جوار فشار دولت قواء معلی شده اند خوب است بکنی این قضیه را خاتمه بدهند که شاید در آن صحنه زرخیز که شاید تا کسی آنجا نرود و آن صحرا آبادی را حقیقتاً نه بنید تصدیق نمیکند که اگر اسلحه از آنها گرفته شود چقدر مملکت از هر چه میتواند از آنجا استفاده کند.

رئیس - آقای شوشتری (اجازه) شوشتری - تر کمانیه و شرارت ترا که از سنوات سابقه و شاید درست سیصد سال قبل بلکه متجاوز نسبت بر مردم مخصوصاً اطراف تر کمانیه طوری بوده که همه وقت مردم دچار قتل و غارت و همه چیز بوده اند.

در چندنی قبل که آقای دامغانی و بنده پنجاه استرحام بدولت در مجلس شورای ملی تذکره کردیم و در اثر تجاوزاتی که بی نهایت بود و از شان بروز کرد دولت اقدامات مؤثری فرود بساعدت و معاضدت و کمک قوای معلی.

باید دولت آن استرحامات را قبول نکند بلکه آن نقطه راهم مثل سایر نقاط مملکت خلع اسلحه کرده و نعمت امنیت را باهالی استر آباد ارزانی بکند که بیش از این یعنی خدا شاهد است که حقیقتاً اگر بمکاتب استر آباد و روبروهای واصله از آن صحنه مراجعه کنند می بینند که استر آباد از شرارت اسلحه ترا که و اطراف غیر استر آباد هم آرامش آسان - شاهرود - بجنورد مردم اسلحه دارای هیچ چیز نیستند برای این هر کتی که آنها کرده اند و برای جبران این قضیه باید طوری شود که مردم امنیت پیدا کنند که هر روز يك تاجر محترم - يك آقا - يك سید - يك كاسب تفكك دوش نگردد برود آنجا دفاع کند.

معاون وزارت عدلیه - اجرای هر قانون مستلزم يك مخارج اولیه است حتی يك قانونی که مستقیماً وضع مالیات می کند تا دولت تحصیل کند و مسئله ثبت اسناد هم با این وضعیت اخلاقی مردم که هنوز آشنا نشده اند اهمیت و اعتبار این قانون را نمیدانند تصور نمی شود بدون يك مخارج مقدماتی انجام بگیرد.

رئیس - آقای دادگر (اجازه) دادگر - آقای امیراعلم اینجا هستند و می دانند که از وضع صحنه در سواحل جنوب خزر فوق العاده بد است و حالا بجای افراد قوج فوج تلفات حاصل می شود و همینطور تلفات است که هلی التوالی باین مملکت وارد می شود و صحنه هم مفلوج است و حقیقتاً باید علاج فوری کرد و نمی شود گفت در آینده پیش بینی می کنیم و بالاخره در وضع مالیاتها غالب آقایان مخالف هستند

مگر در آن مالیاتی که برای صحنه و معارف تخصیص داده شود برنی اینکه از اینها يك نتایج خوبی تحصیل بکنند.

مقام خدمت مثل اینها را ندارد اگر ما محتاج بوجود اون بودیم چنانچه در دوره چهارم دیگری را آوردند دیگر دومرتبه درین کنارات آوردن و ذکر کردن برای چیست؟

رسیده است بيك برابر جمعی از نمایندگان - مذاکرات کابینه.

را در نظر نمایوریم فقط ببینیم يك قلم درستی هست آن وقت طرفدارك اشغالی می شویم و حال آنکه بقیه بنده نباید این طور باشیم.

رئیس - آقای کازرونی (اجازه) کازرونی - بنده خواستم در خصوص وضعیت نان يك تذکری بدهم حقیقتاً اوضاع نان خیلی بد است و این روزها در اطراف دكاكین نانوائی يك ازدحام و اجتماعی از زن و مرد - كوچك و بزرگ دیده میشود می کنند و همان نانی هم که بدستشان می آید اگر تجزیه کنند گمان میکنم بیشتر گندم باشد و بنده می ترسم بواسطه خوردن این نان مردم دچار يك امراضی بشوند که دولت برای جلوگیری مجبور شود يك يك مخارج هنگفتی بکند.

بنده از این جهت مخالفم - حالا آقای وزیر مالیه هم تشریف آورده اند - خواستم يك اطمینانی برای آتیه بماندهم تا ملا میست و هفت سالست مستخدمین بلژیکی اینجا داریم.

ماده اول - وزارت مالیه مجاز است؛ پیشهاد رئیس کل مالیه کثرات یازده نفر مستخدم بلژیکی گمرکات را که اسامی آنها ذیل شرح داده شده است به مدت سه سال از تاریخ ۴ شهریور ۱۳۰۴ با حقوقی که در مقابل اسامی هر يك ذکر شده است تجدید نماید.

بنده در نظر جزیران اداری گمرک وارد نمیشوم و چون اصطلاحاً گمرک با اهالی مرکز کمتر است شکایت نمیرسد ولی در بنادر و سواحل همان شکایت هایی که در اطراف تشکلات دوائر مالیه هست در اطراف اداره گمرک هم هست اما مالیه شکایات بطور کمر نمیشود ناظر بود و از يك اشخاصی شکایت کرد و هر اداره هر طوره هم اداره شود يك نوع شگامان هست ولی اخیراً بنده اطلاع پیدا کرده ام راجع بيك قراردادهایی که بواسطه بگر دو نفر با سابقی نشان بالا حقیقتان امضای پیدا کرده حالا صورت رسمیت خود گرفته است با بنگارفته است در آنجا بطور کلام رعایت صافه این مملکت نشده بهمان دلیل که شاید آقای قاضی هم راجع به این کمیسیون قوانین مالیه را راجع بلایعه کبریت نخواستند بگویند بچه جهت باید تجدید نظر شود

رئیس - آقای قاضی (اجازه) قاضی - همانطور که آقای دادگر فرمودند راجع به این تصدیق کرده ام و بعضی نواقص پیدا کرده است که مجبوریم آن نواقص را رفع کنیم و بعد راجع به این تصدیق کنیم باین جهت نمی شود جزو دستور قرار داد.

بنده از این جهت مخالفم - حالا آقای وزیر مالیه هم تشریف آورده اند - خواستم يك اطمینانی برای آتیه بماندهم تا ملا میست و هفت سالست مستخدمین بلژیکی اینجا داریم.

ماده اول - وزارت مالیه مجاز است؛ پیشهاد رئیس کل مالیه کثرات یازده نفر مستخدم بلژیکی گمرکات را که اسامی آنها ذیل شرح داده شده است به مدت سه سال از تاریخ ۴ شهریور ۱۳۰۴ با حقوقی که در مقابل اسامی هر يك ذکر شده است تجدید نماید.

بنده در نظر جزیران اداری گمرک وارد نمیشوم و چون اصطلاحاً گمرک با اهالی مرکز کمتر است شکایت نمیرسد ولی در بنادر و سواحل همان شکایت هایی که در اطراف تشکلات دوائر مالیه هست در اطراف اداره گمرک هم هست اما مالیه شکایات بطور کمر نمیشود ناظر بود و از يك اشخاصی شکایت کرد و هر اداره هر طوره هم اداره شود يك نوع شگامان هست ولی اخیراً بنده اطلاع پیدا کرده ام راجع بيك قراردادهایی که بواسطه بگر دو نفر با سابقی نشان بالا حقیقتان امضای پیدا کرده حالا صورت رسمیت خود گرفته است با بنگارفته است در آنجا بطور کلام رعایت صافه این مملکت نشده بهمان دلیل که شاید آقای قاضی هم راجع به این کمیسیون قوانین مالیه را راجع بلایعه کبریت نخواستند بگویند بچه جهت باید تجدید نظر شود

رئیس - آقای قاضی (اجازه) قاضی - همانطور که آقای دادگر فرمودند راجع به این تصدیق کرده ام و بعضی نواقص پیدا کرده است که مجبوریم آن نواقص را رفع کنیم و بعد راجع به این تصدیق کنیم باین جهت نمی شود جزو دستور قرار داد.

بنده از این جهت مخالفم - حالا آقای وزیر مالیه هم تشریف آورده اند - خواستم يك اطمینانی برای آتیه بماندهم تا ملا میست و هفت سالست مستخدمین بلژیکی اینجا داریم.

ماده اول - وزارت مالیه مجاز است؛ پیشهاد رئیس کل مالیه کثرات یازده نفر مستخدم بلژیکی گمرکات را که اسامی آنها ذیل شرح داده شده است به مدت سه سال از تاریخ ۴ شهریور ۱۳۰۴ با حقوقی که در مقابل اسامی هر يك ذکر شده است تجدید نماید.

بنده در نظر جزیران اداری گمرک وارد نمیشوم و چون اصطلاحاً گمرک با اهالی مرکز کمتر است شکایت نمیرسد ولی در بنادر و سواحل همان شکایت هایی که در اطراف تشکلات دوائر مالیه هست در اطراف اداره گمرک هم هست اما مالیه شکایات بطور کمر نمیشود ناظر بود و از يك اشخاصی شکایت کرد و هر اداره هر طوره هم اداره شود يك نوع شگامان هست ولی اخیراً بنده اطلاع پیدا کرده ام راجع بيك قراردادهایی که بواسطه بگر دو نفر با سابقی نشان بالا حقیقتان امضای پیدا کرده حالا صورت رسمیت خود گرفته است با بنگارفته است در آنجا بطور کلام رعایت صافه این مملکت نشده بهمان دلیل که شاید آقای قاضی هم راجع به این کمیسیون قوانین مالیه را راجع بلایعه کبریت نخواستند بگویند بچه جهت باید تجدید نظر شود

رئیس - آقای دادگر (اجازه) دادگر - آقای امیراعلم اینجا هستند و می دانند که از وضع صحنه در سواحل جنوب خزر فوق العاده بد است و حالا بجای افراد قوج فوج تلفات حاصل می شود و همینطور تلفات است که هلی التوالی باین مملکت وارد می شود و صحنه هم مفلوج است و حقیقتاً باید علاج فوری کرد و نمی شود گفت در آینده پیش بینی می کنیم و بالاخره در وضع مالیاتها غالب آقایان مخالف هستند

بنده از این جهت مخالفم - حالا آقای وزیر مالیه هم تشریف آورده اند - خواستم يك اطمینانی برای آتیه بماندهم تا ملا میست و هفت سالست مستخدمین بلژیکی اینجا داریم.

ماده اول - وزارت مالیه مجاز است؛ پیشهاد رئیس کل مالیه کثرات یازده نفر مستخدم بلژیکی گمرکات را که اسامی آنها ذیل شرح داده شده است به مدت سه سال از تاریخ ۴ شهریور ۱۳۰۴ با حقوقی که در مقابل اسامی هر يك ذکر شده است تجدید نماید.

بنده در نظر جزیران اداری گمرک وارد نمیشوم و چون اصطلاحاً گمرک با اهالی مرکز کمتر است شکایت نمیرسد ولی در بنادر و سواحل همان شکایت هایی که در اطراف تشکلات دوائر مالیه هست در اطراف اداره گمرک هم هست اما مالیه شکایات بطور کمر نمیشود ناظر بود و از يك اشخاصی شکایت کرد و هر اداره هر طوره هم اداره شود يك نوع شگامان هست ولی اخیراً بنده اطلاع پیدا کرده ام راجع بيك قراردادهایی که بواسطه بگر دو نفر با سابقی نشان بالا حقیقتان امضای پیدا کرده حالا صورت رسمیت خود گرفته است با بنگارفته است در آنجا بطور کلام رعایت صافه این مملکت نشده بهمان دلیل که شاید آقای قاضی هم راجع به این کمیسیون قوانین مالیه را راجع بلایعه کبریت نخواستند بگویند بچه جهت باید تجدید نظر شود

کردند نباشد
معدنک آقای وزیر مالیه البته اصرار
هند و توضیحات میدهند.
وزیر مالیه - بلی بنده هم اینکه آقای
یاسانی اشاره فرمودند اینطور اطلاعی که
ایشان اظهار کردند ندارم - قرارداد هم
اگر بسته میشود مستخدمین بلژیکی نمیتوانند
دولت مقامات رسمی دارد که قرارداد هائی
میبندند - خوب یا بد مسأله دیگری
است.
آنچه بنده خودم دیده ام آن اندازه
که مستخدمین بلژیکی را در کار دیده ام
بمنور و آقایان را غیر از اعضای ولایات
(چون بنده با اعضای آنها ارتباط مستقیم
ندارم) ولی رئیس گمرک و اشخاص دیگری
که با بنده مربوط بوده اند و همچنین با
سایر ارباب اموری که درین مدت با آنها
کار کرده اند دیده اند که آنها با کمال
صمیمیت و از روی حق تکلیف کار کرده و
میکنند.
راستست بنده خودم شاید سابقا
هم در همین جا عرض کرده باشم و اگر
نکرده ام حالا عرض میکنم هیچ وقت ما
نمیتوانیم بگوئیم که اداره گمرک اگر
هفته کرد و یا یازده کرد و عایدی داشته است
این را مستخدمین بلژیکی یا ایرانی یا
مطلقاً اداره گمرک اعم از اینکه ایرانی یا
بلژیکی باشد ایجاد کرده اند - این نتیجه
تجارت ایران بوده است اگر اضافه شده
است باید اسباب خوشوقتی باشد که تجارت
ایران اضافه شده است و ترقی کرده
است.
اما البته مستخدمین گمرک قسمت
اعظم رؤسایش بلژیکیها هستند بیک مرتبه
دارند که بواسطه حسن اداره این عایداتی
را که تجارت برای ما آورده است بخوبی
جمع آوری کرده اند اگر میفرمائید خوب
جمع آوری نمیکند؟
همچو اطلاعی نیست که درین خصوص
ابرادی شود کرد ولی آن هم که فرمودند
یک قرارداد هائی بسته اند که حقوق ما را
خوب حفظ نکرده اند این را بنده اطلاعی
ندارم و گمان میکنم برایشان اشتباهی شده
باشد علاوه بر اینکه قرارداد را مستخدمین
بلژیکی نمیبندند.
رئیس - آقای شریعت زاده
(اجازه)
شریعت زاده - موافقم.
رئیس - آقای کلزونی
(اجازه)
کلزونی - موافقم.
رئیس - آقای شیروانی
(اجازه)
شیروانی - موافقم.
رئیس - آقای دست غیب
(اجازه)
دست غیب - عرضی ندارم.

رئیس - کسی مخالف نیست؟
(اظهاری نشد)
رأی گرفته میشود بماده اول آقایان
موافقین فرمایند.
(اکثر برخاستند)
رئیس - تصویب شد.
ماده دوم.
(شرح ذیل قرائت شد)
ماده دوم. در موقعی که دولت با توریست
میبرد که در مسیو و هون و مسیو دلگروا
شانه دهد بیاداش خدمات متبادی و صمیمانه
آنها بانسیون. ماده الحیاة ماده ۱۰۹
حقوق دربار آنها مقرر خواهد شد. در
صورت قوت هر يك از آنها نصف بانسیون
ندارم) ولی رئیس گمرک و اشخاص دیگری
که با بنده مربوط بوده اند و همچنین با
سایر ارباب اموری که درین مدت با آنها
کار کرده اند دیده اند که آنها با کمال
صمیمیت و از روی حق تکلیف کار کرده و
میکنند.
لاجه از يك نقطه نظر است
که بقدمه خودم آن نظر قانونی است برای
اینکه مستخدمین مادام که در خدمت
بودند حقوق خودشان را اخذ کرده اند
در اینجا نوشته است بعنوان بانسیون در
سال يك پنجم حقوق آنها بدهند.
این مطابق آنچه میفرمائید است که میفرمائید
که مادر قانون استخدام کشوری برای
مقاعدین خودمان قرارداد امی اینک مطابق
بالو نیست که بگوئیم تناسب قانونی داشته
باشد.
آن تناسب قانونی که برای مقاعدین
در قانون استخدام کشوری قرارداد امی که
اینجا مناسب ندارد و این وظیفه است و
دیگر اینکه اساساً بنده عقیده ام اینست
که برای این نوع موارد دولت يك لایحه
پیشنهاد بکنند که مستخدمین خارجی تا چند
سال که خدمت کردند مثلا مستحق فلاقت
حقوق بشوند (ما که مستخدمین خارجی
را) حالا حالا ها لازم داریم) پس
میزانش را قرار بدهند که بیست و چهار سال
یا بیست که خدمت کردند فلاقت حق
داشته باشند و يك ماده قانونی درین موضوع
وضع کنیم.
بنده مکرر در اینجا فریاد زدم که
مجلس نباید در وضع جزئیات دخالت
کند.
مجلس واضح قانونست. قانون يك
امر کلی است که محیط بر جزئیات متغیر
باید تعیین قانون نماید نه اینکه وضع
جزئیات بکنند يك قانونی بیاورند که فرزند
که مستخدمین خارجی وقتی خدمت کردند
و مدت خدمتشان رسید به بیست سال یا
بیست و چهار سال (هر طوری که بین
مجلس و دولت اتفاق شد) مطابق قانون از
روی آن میزان حقوق بگیرند. این مسأله
را ما اگر بخواهیم امتداد بدهیم در موارد

دیگر صلاح نیست. مستخدمین بلژیکی شاید
در جای خود قبول بشود
ولی مخالفت من از جهت وظیفه مجلس
است اینست که بنده کلیه مخالف مگر
اینکه دولت يك پیشنهاد بکنند که مستخدمین
خارجی بیست سال، بیست و چهار سال که
خدمت کردند میزان حقوقشان فلاقت
باشد والا مطابق میزان تقاضای که در
قانون استخدام کشوری داریم بانها
بدهند و با وضع جزئیات من مخالفم.
مخبر - بنده خیال نمی کردم که آقای
آقا سید مقرب نسبت بان ماده بخصوص
مخالفت بکنند برای اینکه اگر مراجع
بفرمایند مقدمه را برت در آنها مخصوصاً
ذکر شد که در وقت اینها خدمتشان
نوزده سال و هشت ماه بوده اما اینکه
میفرمایند که شویست بعدها دولت
برای این مواد يك لایحه بمجلس پیشنهاد بکنند
که صورت قانونی پیدا بکند که بعد از این
هر يك از مستخدمین خارجی که در اینجا بودند
مثلا فلاقت مدت خدمت کردند فلاقت اندازه
بانها مستمیری داده شود بنده هم مخالف این
نیستم.
ولی ما فعلا همچو قانونی نداریم و دولت
هم چنین پیشنهاد نداده. این يك تذکره است
بدولت بسیار خوب ممکن است دولت
يك مطالعه ای بکند که چه مواد پیشنهاد بعد از
این بکند.
و اما این که میفرمایند مادر این مورد
حرفی نداریم لیکن ممکن است برای
موارد دیگر هم سابقه بشود که اگر يك
مستهمی بیست سال یا زده سال بطور صحت
مثل همین مستخدمین بلژیکی شما خدمت
کردوان طور خدمت گذار بود پس از اینکه
بیست سال خدمت کرد و مدت خدمتش سر
آمده از خدمت دولت ایران خارج شد آنوقت
این اندازه که تصور میکنیم مبلغش هم
خیلی عادلانه باشد مستمیری بانها داده شود
و این يك چیزی است که گمان میکنم در
تمام دنیا معمول باشد.
يك مستهمی که قانون استخدام شاملش
نیست و بموجب کترات است و بیست سال
بدرستی و راستی که ماها تصدیق صحت
خدمات آنها را داریم البته حق این مستمیری
را خواهد داشت و باید علاوه بر اینکه تصویب
شود مورد قدر دانی هم واقع شود.
رئیس - آقای رضوی
(اجازه)
رضوی - بنده میخواستم اولاً جهت
تبیین را بیرسم که آقای عماد السلطنه
جواب دادند که در ابرت نوشته شده
دونفر.
اگر بناست بهمه این هائیکه تجدید
کترات میشوند داده شود چرا فقط باین
سمنفر می دهند و سایرین نمی دهند و اگر بنا
است بدونفر داده شود چرا دو نفر را سمنفر
نوشته اند؟

بملاوه اینها که حقوق می گیرند يك
شاهی از حقشانرا که نسنگزند
بقدریکه ما استقامت داریم از ما
حقوق می گیرند و در مقابل کار میکنند -
حالا بعد از اینکه خدمت کردند مدت
خدمتشان منقض شد ما باینهمه بانها يك
مقداری علاوه بدهیم من نمیدانم بودجه
مملکت این را بکنایش این فلان و بشایش
هزار دارد یا ندارد؟
مخبر - اینکه بنده عرض کردم دونفر
مقصود این بود که در نظر شما بر آن است
که نوزده سال و هشت ماه خدمت کرد و بعد
الا بگذر شایم هم هجده سال و هفت ماه خدمت
کرده و این را هم بدهیم سمنفر است بقیه
آنها ام خدمتشان این اندازه از سمنفر و
فقط ما را بر سه نفر است
وزیر مالیه - آقای رضوی در این موقع
مثلا مقادیر مستخدمین ام نکالی فرمودند
که این مملکت بنا بخدمتشان نوزده سال
خواهد مکن. البته ما را در نظر فرمایند
دولت هیچ بنا ببخش نمی کند این در مقابل
خدمت است.
يك روزی که بیست سال خدمت کند
در همه جای دنیا مرهم است که يك لایحه قانونی
بدهند و تا آنجا که میسر است آنها خدمتی
مکنند که برای ما عایدات حاصل بکنند
چرا استقامت نداریم؟
چرا اینقدر میفرمائید ما استقامت
نداریم البته داریم ولی بنظر بعضی هم
نمیکنم.
رئیس - آقای افشار
(اجازه)
افشار - اگر دولت يك لایحه قانونی
بمجلس پیشنهاد بکند که ما هم ازین خارجی
پس از بیست سال خدمت حق داریم مستمیری
و شهره بگیرند صحیحست ولی اساساً باید
دولت تقاضای شهره برای کسی بکنند که او
مشغول قوانین داخلی مملکت باشد.
ممكن است ما يك شهره در مقابل
يك خدمتی بیک شخصی بدهیم بموضوعات
مملکت تعالج این شهره را بجا بکنند آن
وقت اگر آن شخص از اتباع داخله باشد
مشغول هر قانونی است که از مجلس
بگذرد
ولی اگر خارجه باشد هر قانونی را
وضع کنیم شامل او نخواهد بود لهذا آنچه که
از این مملکت عاید می شود بجهت اجانب
خواهد رفت و تا آنجا این يك فورمولی خواهد
شد که هر کس را ما می خواهیم کترات کنیم
پیشنهاد يك بانسیون برای خودشان با اعضا
شان خواهند کرد.
مخبر بنده که درست ملتفت اظهارات
آقای افشار نشدم برای این که فرمودند
اگر ما يك قانونی وضع کنیم آنکه تبه
خارجه است ابریت نخواهد کرد.
چطور حضرت تالی این فرمایش را
میفرمایید بملاوه این که ممکن است قانون

بیاورند و شهره برای امران و انصارشان
متصور بکنند.
هیچ دلیل برای جواب جناب عالی بالا
تر از این لایحه نیست - چرا برای دیگران
این ترتیب را منظور نداشته اند -
و فقط برای این سمنفر پیشنهاد کرده
اند و این برای این است که مدت خدمت
آنها هجده سال تجاوز میکند و این اندازه
را آنها حق دارند زیرا هر جایی که این
مقدار خدمت کنند همینطور خواهد بود
رئیس - آقای شریعت زاده
(اجازه)
شریعت زاده - موافقم.
رئیس - آقای نقی زاده
(اجازه)
نقی زاده - بنده در همین اینکه مصدق
خوبی خدمت مأمورین بلژیکی وهم تصدیق
دارم آنهائی که خدمت طولانی کرده اند
دولت باید مثل سایر مستخدمین به آنها
مستمیری بدهد.
ولی مایل هستم که مستمیری دادن
بنا به خارجه را بموجب کترات خانه بدهیم
یعنی همانطور که آقا فرمودند دولت باید
يك قانونی پیشنهاد بکند و اگر می خواهند
مطابق قانون استخدام باشد و همانطور
که یکی از آقایان فرمودند بیست سال
بیست و چهار سال باشد ولی نوزده ماه و هشت ماه
نباشد.
نسبت باین اشخاص هم موقوف
فوت نمی شود. چون اگر بیست سال
هم همین بشود باز ۴ ماه وقت داریم آنکسی
که بیشتر خدمت کرده و ممکن است يك
قانونی وضع بکنند و بموجب آن قانون
بانها مستمیری بدهند و تا کتوتون وضع
خوبی نبوده است و همیشه اسباب اشکال بوده
است.
فقط از راه مثل عرض نمیکنم بلکه از
روی اطلاع عرض میکنم که اسباب اشکالات
شده مخصوصاً سابقه بیست و متصل
تسلسل در اینها پیدا خواهد شد. ممکن است
يك قانونی وضع کرد که در آن قانون هر چه
می خواهند بنویسند که هر روز در کترات آنها
نوشته نشود که اگر اختلاف حاصل شد به
حکایت برود و اگر شهرش فوت شد اولادش
چه بشود.
از اینبات راحت بشویم چونکه خیلی
از کتراتها بمجلس می آید که خیلی از چیز
هایش باید حذف شود و مقدمه بنده باید
يك قانون استخدام خارجی همانطوری که
لانون استخدام داخلی داریم داشته باشیم.
لیکن حالا بجز اینک یکی از مأمورین
خارجی يك مساعدتی میشود دیگران مدعی
می شوند که باید بانها بشود. حتی بعضی
اوقات شنیده شده که بعضی ها بخود حق
نمی دهند که مستمیری داشته باشند و میگویند
ممكن است من صرف نظر کنم اما چون
بدیگری داده شده این يك هویتی بمن

می شود.
از این جهت بنده مخالفم باینکه این سمنه
در کترات درج شود.
رئیس - آقای شریعت زاده
(اجازه)
شریعت زاده - توضیحاتیکه نماینده محترم
آقای نقی زاده دادند بنده اصولاً مخالفتی را
استنباط نکردم.
بلکه فرمودند که باید رعایت خدمات
اینها بشود نهایت فرمودند بهتر این است که
دولت يك قانون کلی را بخدمات خارجهها
وضع کند.
بنده تصور میکنم مانع الجمع نیست
هر وقت دولت آماده کلی متضمن شرایط
مربوط بخدمات مستخدمین خارجه است تقدیم
مجلس کند.
البته آن قانون حتی الاجراء خواهد
بود ولی در این موقع ۱۸ مستهمی که ۱۸
سال و ۲۰ سال خدمت کرده است باید نسبت
بخدمات اورعایشی شود که تا وقتی که يك
چنین قانونی تصویب نشده است آتیانش
تأمین بشود و ممکن است در این قانون هم
قید شود که اگر راجع بمستهمین خارجه و
بانسیون و بالاخره حقوق تقاضای آنها در
مجلس شورای قانونی وضع شود نسبت بانها
هم لازم الاجراء خواهد بود ولی عیالاً در این
کترات باید تکلیف مستخدم ۲۰ ساله
ممین شود.
رئیس - آقای رهشا
(اجازه)
رهشا - موافقم.
رئیس - آقای طهرانی
(اجازه)
آقا شیخ محمد علی طهرانی - بنده فرقی
بین مستخدمین صحیح العمل داخله و خارجه
نمی گذارم و مخالف هم نیستم که مستخدم
صحیح العمل خارجه بانسیون بگیرند. (که
بنده با نظر بانسیون هم مخالف هستم) حمل
و تورد جزو ادارا بر میداریم و فرودین می گذاریم!!
آنوقت افغان بانسیون در قانون نام می گذاریم!!
ولی شهره و مستمیری برای کسانی که
آنها را کترات میکنند اساسی نیست برای
اینکه حقوق تقاضا بمستهمین میدهند که
۲۰ و ۲۵ سال خدمت کرده باشند آنهم در
مراد صدی پنجم صدی شش صدی هفت از
حقوق آنها کم میکنند آنوقت پس از ۲
سال خدمت وقتی که متقاعد شدند بانها به
هنوان تقاعد میدهند.
اما کسانی را که با ماهی يك مبلغی
کترات کرده اند
و هیچ مبلغی هم در سال و ماه از حقوق
آنها کسر نمیشود حقوق تقاعد فلسفه
ندارد.
آیا اگر مستخدمین داخلی را بکترات
کردیم پس از بیست و بیست و پنج سال
خدمت بانها شهره میدهیم؟
هرگز نمیدهیم. بنا بر این چه امتیازی
است ما بین مستخدمین داخلی و خارجی؟

و خوبست مستخدمین خارجی هم مثل مستخدمین
داخلی باشند یعنی در هر ماه يك مبلغی
بشود تقاعد در يك جایی بگذارند پس
از آنکه بپوشند در دوره پریشانی آن پول
را بردارند بخورند علت ندارد ما با آنها
تقدیمی بدهیم؟
تقدیمی هم بقل و بخشش است.
برای اینکه بنظر بعضیها عبارت است از
اینکه امتیازی بيك دسته خاصی بدهیم که
فقط آن دسته امتیاز را داشته باشند و سایرین
آن امتیاز را نداشته باشند و همانطور که
بنده عرض کردم این ترتیب بدل و بخشش
است و بنده هم اصلاً با بدل و بخشش
مخالفم.
مخبر - این موضوعی که آقای طهرانی
فرمودند هیچ مربوط بامروز نیست می -
فرمایند اگر ما مستخدمین داخلی را کترات
کردیم و بیست سال خدمت کردند چه
باید بکنیم؟
امروز این موضوع در مجلس مطرح
نیست بنده هم نمیدانم چه باید کرد.
حضرت تالی اگر چیزی بنظرتان میرسد يك
طرح قانونی تهیه فرمائید و بنده یا زده
نفر دیگر امضاء کنند و بچرا بیاورند.
امروز موضوع مستخدمین بلژیکی
است که بیست سال است در مملکت هستند
کرده اند.
بنده نخواستم زیاد در این موضوع
توضیح بدهم و الا يك توضیحات مفصلی
عرض میکردم اینها که میباید بایران
پس از ۱۰ سال که در ایران ماندند
غالبشان مریض میشوند و يك کسالت های
فوق العاده پیدا میکنند.
مخبر - برعکس نیست بنده را هم
هو نکند و بعد از اینکه بیست سال خدمت
کردند دیگر توانائی اینک مجدداً بروند
در مملکت خودشان یا جای دیگر خدمت
بکنند ندارند اگر هم در مملکت خودشان
بیست سال خدمت کرده بودا امروز شاید
يك حقوقی که خیلی بیشتر از این بود بانها
داده میشد و بنده خیال نمیکنم در يك ماده
که حقیقتاً اگر این ماده با يك قدری سردی
از طرف مجلس شورای ملی تلقی شود
اصلاً آن اصول تشویق و ترغیب را از بین
خواهد برد این قدر صحبت شود درحالی
که همه آقایان خدمات شایسته آنها
را تصدیق میفرمایند و بیست سال هم هست
که بگذر مستخدم خدمت کرده است.
امروز وقتی از کار خارج میشوند آیا
نباید این قدر از رعایت کرد؟
آیا میفرمایند برای مستخدمین خارجی
که کترات میشوند يك قانونی نوشته شود
ما که فعلاً چنین موضوعی را مذاکره
نمیکنیم.
امروز این موضوع مطرح است و من

تصور نمیکنم در اطراف آقایان تا این اندازه
بی لطفی شود.
جمعی از نمایندگان آن مذاکرات کافی
است.
(بعضی گفتند کافی نیست)
رئیس - آقایانی که مذاکرات را
کافی می دانند قیام فرمایند.
(اقاب قیام نمودند)
رئیس - معلوم میشود کافی است.
پیشنهاد آقای افشار
(اینطور خوانده شد)
بنده پیشنهاد میکنم این ماده فعلاً از این
لایحه حذف بدولت اعلام شود که برای
این قبیل موارد لایحه مخصوصی تدوین
و بمجلس شورای ملی تقدیم دارد.
رئیس - بفرمائید
افشار - از صدی ۹۹ مریشانی که از
اروپا بایران می آیند پس از چند صدی صحیح و
سالم از ایران تشریف میبرند.
يك نفر مأمور اروپائی یا بلژیکی اگر در
مملکت خودش خدمت میکرد همچو وقت باین
اندازه حقوق نمی گرفت و باطنیه بیک چنین
شهره که ما برایش معین میکنم در مملکت
خودش نمی گرفت و این را بنده عرض کردم
و آقای مخبر فرمودند اجابت تابع قوانین
داخلی مانیستند در صورتیکه شمایك قانون
شهره برای چند نفر از خارجی ها می -
گذرانید و آنها این حقوق را خواهند
گرفت بعد اگر مجلس شورای ملی يك قانونی
وضع کرد برای آنها آنوقت این حقوق را
نخواهند گرفت.
مخبر - بنده هرگز همچو حرفی نزد
بنده کی همچو چیزی گفتم همه آقایان
شاهدند.
این حرف را خودتان زدید و بنده
تکذیب کردم حالا از قول بنده میفرمائید؟
آقایان که شاهدند و صورت مجلس هم
حاضر است.
بملاوه آنها روز اولی که اینجا آمده اند
این حقوق را نداشته اند این حقوق در نتیجه
تجدید کترات هائیکه است که ۳ سال به سال
کترات شده اند و يك اضافه حقوقی در
حق آنها منظور شده.
بملاوه مطابق قانون استخدام هم
اشخاصی که ۲۰ سال خدمت میکنند اکت
حقوقشان باسم حقوق تقاعدی بانها داده
می شود و اینهم چیز فوق العاده نیست که از
حدود قانون تجاوز کرده باشد.
رئیس - رأی می گیریم بقبال توجه
بودن پیشنهاد آقای افشار - آقایانی که
موافقت میفرمایند
(عده برخاستند)
رئیس - قابل توجه شد. پیشنهاد آقای
طباطبائی دیبا
(شرح آتی قرائت شد)
پیشنهاد می نمایم ماده بترتیب ذیل
اصلاح شود

درموقض کسبت کثرت است و سیو کر کر و سیو همون و سیو لکر و مقضی و یا بطیب خاطر دولت بخواد ماموریت مستخدمین مزبور را خاتمه دهد الی آخر
رئیس - بفرمائید
طباطبائی دیبا - عقیده بنده این است که عبارت قوانین باید خیلی صریح باشد که بعد ما اسباب زحمت شود
اینجامی نویسد

درموقض که بخواد خانه دهد - این اهم است از اینکه قبل از انقضای مدت کثرت بخواد خانه بدهد و یاس از انقضای مدت کثرت - یا اینکه دولت بکثرت او بطایب خاطر بخواد خانه بدهد یا اینکه در اثر یک خلایق که از مستخدم ظاهر شده است بکثرت او خانه بدهد - این معنی که اگر رعایت قوانین مملکتی را نکرده یا رعایت نظام اداری را نکرده باشد و دولت مستحق اخذ پانسیون نخواهد بود - این است که بنده عبارت را باین ترتیب اصلاح و پیش نهاد کردم که اگر دولت بطایب خاطر بکثرت آنها خانه داد حق این مبلغ را داشته باشند

مغیر - خوب است امر به دیگر رئیس - نهاد آقا قرائت شود
(مجدداً بشرح سابق خوانده شد)
مغیر - همین ندارد قبول میکنند
رئیس - رأی می گیریم بماده دوم - اصلاحی که آقای طباطبائی دیبا پیش نهاد کردند - آقایان موافقین قیام فرمایند
(عده برخاستند)
رئیس تصویب نشد - ماده سوم قرائت میشود -
(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده سوم - وزارت مالیه مجاز است به پیش نهاد رئیس که مالیه یک فرماتور بلژیکی دیگر علاوه بر عده فوق برای خدمت اداره گمرکات استخدام کند مأمور مشارالیه به توسط وزارت مالیه بلژیک با توافق نظر وزیر مختار ایران دوبروکسل انتخاب خواهد شد

حقوق مأمور جدید سالیانه بیشتر از (۴۸۰۰) نخواهد بود و بقیه مقررات کثرت اومطابق مندرجات کثرت سایر مأمورین بلژیکی که کات خواهد بود -
رئیس - آقای آقا سید یعقوب
(اجازه)

آقا سید یعقوب - اینجا اولایک دفاعی از از آب و خاک مملکت خود می خواهم بکنم و در جواب آقای مغیر که عیبانی شده عرض میکنم تقریباً در تمام دنیا تصدیق دارند که آب و هوای ایران بهتر از آب و هوای اروپا است ولی حفظ الصحه نداریم ما خودمان از روی حفظ الصحه رفتار نمیکنیم اما آنها که بایران از روی حفظ الصحه آب و هوای ایران از هر حیث که ملاحظه بفرمائید خوب است از

حیث اقلیم که اقلیم ثالث است -
بهر صورت آب و هوای ما برای ما بدبخت ایرانیها بدست ولی برای آنهاست که می آیند اینجا و از روی حفظ الصحه عمل می کنند بهشت جاودان است حالا آدمیم در ماده سوم -
از مقام ریاست استدعا دارم اجازه بفرمائید آنچه قبلاً در دلم هست عرض کنم

بنده نمی دانم چه نظری است مابین دودسته از مستخدمین محترم امریکائی و دیگری مستخدمین محترم بلژیکی که اگر یکی بدست اول اضافه شد فوراً باید یکی هم بدست دوم اضافه شود و بنده با این تیب مخالفم -
مستخدمین بلژیکی ما در آندوره درازده نفر بودند -
مدرس و آقایانی که در دوره چهارم تشریف داشتند می دانند که عده آنها دوازده نفر بود - و یکی از آنها هم شوستر بود که حقیقه آدم خدمتکاری بود - و در مدارین برای ما خیلی خدمت کرد و در مجلس آن دوازده نفر را تصویب کرد ولی حالا مستخدمین ایرانی که از عده نامیده شده است می آیند در فرزین یکی از مستخدمین خیلی لایق است و اگر اداره گمرکات را بدست او بدهیم خیلی خوب اداره می کند -

ترجمان الدوله داریم یک اشخاص خیلی خیلی خوب داریم که حساباً اسامی شان را درست نمی دانم و خود آقای وزیر مالیه بغوی اطلاع دارند ولی به اعتبار اینکه ما معلوم کنیم که حفظ حقوق و خدمات آن مستخدمین را همیشه در نظر داریم و بهمان مقامی که ما داریم که ما اولاد آنهاست هستیم بی بزرگ منشی خودمان آنها را قبول می کنیم -
بنده حرفی ندارم - امریکائیها هم عده شان محدود بود و بنده بگفته دیدم که در آن لایحه عده امریکائیها سیزده نفر شده است حالا بنده بلژیکی ها هم یکی اضافه کرده اند که عده شان سیزده نفر شده است از این جهت بنده مخالفم برای اینکه سال دیگر اگر عده ایندسته چهارده نفر بشود آندسته هم می گوید که من این چهارده نفر باشم -
ای داد و بی داد - ما باید برگردیم به یک اصلی که آزاد بخوانان دینا بیروز بر کردند -

این است که بنده با اضافه کردن یک نفر مخالفم - برای اینکه آیا مملکت وسیع تر شده است یا ما یک مملکت دیگر را گرفته ایم و باید گمرک آنجا را هم اداره کنیم؟ قفاز را گرفته ایم؟ هندوستان یا افغانا گرفته ایم که بخوایم گمرک آنجا را اداره کنیم؟ غیر مملکت ما همان مملکت سابق است و همان گمرک را هم که در سابق داشتیم حالا هم داریم حالا

هم اگر ایران یک ایالتی را بخود ضمیمه کرده است صحیح است در صورتی که حدود ایران همان حدود و تور سابق و گمرکاتش هم همان گمرکات سابق است و تمام اینها مرتب است دیگر بکنفران اضافه کردن معنی ندارد مگر از نقطه نظر اینکه بر امریکائیها بکنفران اضافه کرده اند یکی هم باید بر عده آنها افزوده شود -
بنده می گویم یکی از آنها کم شود یکی هم از آنها من نمی دانم این چه ملاحظه ای است که چشم بچشم هم گذاشته اند -
در خانه ما که نباید اینقدر رقابت شود -
معاون وزارت مالیه - آقای آقا سید یعقوب موافق نیستند که یک نفر بر عده بلژیکیها علاوه شود و شاید یک متعارف از چیزیکه بنده سابقاً عرض کردم در خاطر محترمشان باقی باشد و آن مسئله محرم شده باشد که در این قسمت مخالف باشند - و آن این است که بنده عرض کردم عده مستخدمین بلژیکی از یک زمانی الی حال تقریباً نصف شده است و بنابراین اگر باین نهج پیش برویم باید تدریجاً تقابل شود بنده مخصوصاً آقای آقا سید یعقوب را یاد آوری می کنم باین نکته که هیچ چیز در دنیا نباید فکر ایشان بنده سابقاً عرض کردم

ولی اتفاقاً در این موقع بخصوص پیش بینی علاوه کردن یک نفری احتیاطاً برای استخدام در نقاطی است که بعدها ممکن است بدانها گمرکی علاوه شود و اگر مقتضی بود که جزئیات مسائل واحدی در مجلس مذاکره شود و در موقع مذاکرات در کلیات این لایحه جزئیات گفته میشود باید دیگر در مورد این قدر تردید و اشکال می شد ولی همین قدر عرض می کنم همچو استنباط شده است که استخدام یک مستخدمی برای ما ضرورت و لزوم داریم برای اینکه اگر یک موقعی خدمتی برای او پیدا شد پیش بینی کرده باشیم در یک قسمتی از مملکت ما که تا چندی قبل ادارات و دوائر دولتی در آن جا دائر بوده و مواقع عبور و مرور خروج گمرکی نداشته ایم با کمال خوشوقتی از چندی باین طرف امنیت پیدا کرده و ایاب و ذهاب می شود دفاتر گمرکی لازم داریم علاوه اداره گمرکات یک ترتیبات و تقیسات و یک تنظیماتی دارد که روز بروز ممکن است نسبت بسابق چیزهای تازه در نظر بگیرد و برای تحکیم انتظامات پیشنهاد کرده است که یک نفر مستخدم در صورتیکه ضرورت پیدا کند استخدام کنیم اولاً مسلماً همچو در نظر گرفته نشده است که یک آدم بیکار و ولانی را از مملکت بلژیک بیآوریم در اینجا و این بدبخت از فقر و فاقه نجات

بمهم خیر اگر ضرورتی پیدا کرد دولت ایران با شرایط معینه یک نفر مستخدم از بلژیک استخدام میکنند بطور کلی بنده بمناسبت اینکه یک ماده از تصویب نگذشت و موقض گذشت در آن باب بنده عرض نمی کنم
اما اگر راجع بقسمت کثرتها و استخدام مستخدمین کاملاً یک اصولی را مراقبت بکنیم حقیقتاً محتاج این نمی شود که در بعضی جزئیات در مجلس معطل باشیم بعضی چیزها در اینجا در کثرت نوشته شده است که مزایائی بنظر می آید در صورتیکه اینها برای آن اشخاص مزایائی نیست و یک چیزهایی است که وزیر مالیه با

رئیس کل گمرکات می نشینند و از روی حساب سنوات خدمت اشخاص و آنچه را که در مملکت خود می توانند داشته باشند آن را همین می کنند و آن قدر که ممکن است در یک مدت معینی از مستخدم کار گرفت و یک مبلغی باری داد آنرا در یک کثرت پیش نهاد و تقدیم مجلس می کنند و بوجهی که موجود عنوان اینکه ما بخوایم در این جا سخاوت طبیعی بکار برده باشیم و بخوایم تبدیل و اسراف می کرده باشیم نیست -
بلی سخاوت ایرانی همه وقت ضرب آملی بوده و هست ولی مجلس شورای ملی در ایران ایجاد شده که این سخاوت طبع را در یک حدود نگاهدارد -
البته خوب است در مجلس مذاکره شود ولی بعد میانه هم نرود ابتدا و اصلاحیه سخاوت طبع نیست چه نسبت بفقرات و چه نسبت بمبالغه رومی که برای اشخاص پیش بینی می شود و چه نسبت بشراطی که در کثرت آنها گذارده می شود بهیچ وجه عنوان خوش آمد یک نفر مستخدم خارجی و سهل انگاری و اسراف و تبذیر و این قبیل چیزها نیست و آنچه که در اینجا ملاحظه بفرمائید موادی است که جزء بجزء نادق های کاملی که آقایان اعضاء کمیسیون بودجه بکار برده اند از کار در آمده و بصورت این کثرت تعیین شده است و علاوه با همان نظری که آقای آقا سید یعقوب تأیید فرمودند انتظامات در اداره گمرک بعد کمال است و برای اینکه این انتظامات باقی بماند و در آنجا جدید گمرکی پیدا نخواهیم کرد باید فوراً اقدام کرد -

باین جهت این یک نفر را پیش بینی کرده اند که در اینجا گذاشته شود و تنها می کنم نسبت به اواد
کثرت آنیکه وقت کامل در آن شده است اجلاً مذاکره کنند و بطور کلی قدری دقیقاً تلقی بفرمائید برای اینکه اشکالات فراهم نکنند
رئیس - آقای یاسائی
(اجازه)

یاسائی - بنده اساساً باین راپرت و این لایحه مخالف بودم و در این ماده هم مخالفم بلکه عده از خارج مملکت بسمت استخدام مستشاری برای این است که شاید در رأس یا حاشیه ادارات مایک کمک های فکری بمانند و یک تعلیمات و تنظیمات بدهند
بادارات کشوری مایک سرو صورت اداری پیدا کنند بقول آقای زعیب تربیت کنند و آدم درست کنند ولی البته بکممت وحیدی دارد در برای یک مدت دائمی نباشد مستشار بیوریم هر روز هم یکی دوتا زیاد شود -
یک وقتی شاید لزوم داشت که برای اصلاحات و در اثر ما را اداره کنند و آمدند و حالا هم یک چیزی است که ایراتیا هست و تلگراف را اداره می کنند و تلگراف را فراهم کرده تشکر داریم ولی یک مدت معین بود و گذاشتند و رفتند و امروز ایراتیا میتواند اداره کنند و تفاوت هائی هم بعد از آنها بیانشده -
چندین سال است مستخدمین بلژیکی در رأس ما هستند بعقیده من دیگر بس است تا کی باید مستخدم بلژیکی رئیس گمرک ما باشد؟ چقدر ما مگر باید برای یک قرن مستخدم و مستشار در رأس اداراتمان بگذاریم؟ کی را تربیت کردیم؟ اگر کسانی را برای اداره گمرک تربیت کرده اند بسیار خوب -
همان اشخاصی گمرک را اداره کنند و اگر تربیت نکرده اند؟ پس بالا بقتد بروند اگر تربیت کرده اند بگویند تربیت شده ها کی ها هستند نشان بدهند بپولت و بنا بگویند که اینها تربیت شده گانی هستند که میتوانند گمرک را اداره کنند و اگر موفق بشیرت نشده اند بروند مگر مدت استخدام مستشاران چند وقت خواهد بود؟ بنده نمی دانم!

بنده باین لایحه اساساً مخالف نظر بجهاتی که قبلاً عرض کردم و تشکلی می هم که آقای وزیر مالیه کردند تردید میکنم و راجع باین ماده هم که مجدداً یک نفر استخدام کنند و از نو برای اداره گمرک بیآورند بنده مخالفم
وزیر مالیه - البته مائیل نیستیم که مستخدم خارجی را ابتدا برداشته باشیم و خیلی هم امیدوارم که کم کم مستخدمین خارجی را کم کنیم بل که روزی هم شاید برسد که هیچ نخواهیم -
اما امروز دولت تشخیص میدهد که ما هنوز یک عده مستخدمین خارجی لازم داریم و این عده ایست که پیشنهاد کرده اند حالانکه ممکن است نظرش این باشد که نباید استخدام بشود آن کسیکه این عقیده را دارد ما نمیتوانیم باو بگوئیم چرا

این عقیده را دارای ولی بدولت هم نباشد گفت چرا این عقیده را داری - عجالتاً چیزی می گویم عرض کنم همین است -
ماده مستخدمین بلژیکی را نمیخواهیم زیاد کنیم الا این قانون پیش بنده حاضر است که در مجلس چهارم دوازده نفر مستخدم بلژیکی را مجلس شورای ملی تصویب کرد و حالا این لایحه که ما آورده ایم آنهاست را که اسم برده ایم یازده نفر هستند و یک نفر از آنها را خارج میکنیم و یک نفر دیگر بجای او میگذاریم
رئیس - آقای رهنما
(اجازه)

رهنما موافقم
رئیس - آقای شیروانی
شیروانی - بنده هم موافقم
رئیس - آقای کازرونی
کازرونی - بنده هم موافقم
رئیس - آقای جهانشاهی
(حاضر نبودند)
رئیس - رأی گرفته میشود بماده سوم آقایان موافقین قیام فرمایند
(عده کثیری قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد اجازه میفرمائید چند دقیقه نفس داده شود؟
جمعی از نمایندگان - صحیح است -
(در این موقع جلسه برای نفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)
رئیس - سه ده چهار قرائت میشود
(بشرح ذیل قرائت شد)
ماده چهارم - دولت مجاز است که کافی را اگر تربیت نکرده اند؟ پس بالا بقتد بروند اگر تربیت کرده اند بگویند تربیت شده ها کی ها هستند نشان بدهند بپولت و بنا بگویند که اینها تربیت شده گانی هستند که میتوانند گمرک را اداره کنند و اگر موفق بشیرت نشده اند بروند مگر مدت استخدام مستشاران چند وقت خواهد بود؟ بنده نمی دانم!

بنده با این لایحه اساساً مخالف نظر بجهاتی که قبلاً عرض کردم و تشکلی می هم که آقای وزیر مالیه کردند تردید میکنم و راجع باین ماده هم که مجدداً یک نفر استخدام کنند و از نو برای اداره گمرک بیآورند بنده مخالفم
وزیر مالیه - البته مائیل نیستیم که مستخدم خارجی را ابتدا برداشته باشیم و خیلی هم امیدوارم که کم کم مستخدمین خارجی را کم کنیم بل که روزی هم شاید برسد که هیچ نخواهیم -
اما امروز دولت تشخیص میدهد که ما هنوز یک عده مستخدمین خارجی لازم داریم و این عده ایست که پیشنهاد کرده اند حالانکه ممکن است نظرش این باشد که نباید استخدام بشود آن کسیکه این عقیده را دارد ما نمیتوانیم باو بگوئیم چرا

این عقیده را دارای ولی بدولت هم نباشد گفت چرا این عقیده را داری - عجالتاً چیزی می گویم عرض کنم همین است -
ماده مستخدمین بلژیکی را نمیخواهیم زیاد کنیم الا این قانون پیش بنده حاضر است که در مجلس چهارم دوازده نفر مستخدم بلژیکی را مجلس شورای ملی تصویب کرد و حالا این لایحه که ما آورده ایم آنهاست را که اسم برده ایم یازده نفر هستند و یک نفر از آنها را خارج میکنیم و یک نفر دیگر بجای او میگذاریم
رئیس - آقای رهنما
(اجازه)

رهنما موافقم
رئیس - آقای شیروانی
شیروانی - بنده هم موافقم
رئیس - آقای کازرونی
کازرونی - بنده هم موافقم
رئیس - آقای جهانشاهی
(حاضر نبودند)
رئیس - رأی گرفته میشود بماده سوم آقایان موافقین قیام فرمایند
(عده کثیری قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد اجازه میفرمائید چند دقیقه نفس داده شود؟
جمعی از نمایندگان - صحیح است -
(در این موقع جلسه برای نفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)
رئیس - سه ده چهار قرائت میشود
(بشرح ذیل قرائت شد)
ماده چهارم - دولت مجاز است که کافی را اگر تربیت نکرده اند؟ پس بالا بقتد بروند اگر تربیت کرده اند بگویند تربیت شده ها کی ها هستند نشان بدهند بپولت و بنا بگویند که اینها تربیت شده گانی هستند که میتوانند گمرک را اداره کنند و اگر موفق بشیرت نشده اند بروند مگر مدت استخدام مستشاران چند وقت خواهد بود؟ بنده نمی دانم!

بنده با این لایحه اساساً مخالف نظر بجهاتی که قبلاً عرض کردم و تشکلی می هم که آقای وزیر مالیه کردند تردید میکنم و راجع باین ماده هم که مجدداً یک نفر استخدام کنند و از نو برای اداره گمرک بیآورند بنده مخالفم
وزیر مالیه - البته مائیل نیستیم که مستخدم خارجی را ابتدا برداشته باشیم و خیلی هم امیدوارم که کم کم مستخدمین خارجی را کم کنیم بل که روزی هم شاید برسد که هیچ نخواهیم -
اما امروز دولت تشخیص میدهد که ما هنوز یک عده مستخدمین خارجی لازم داریم و این عده ایست که پیشنهاد کرده اند حالانکه ممکن است نظرش این باشد که نباید استخدام بشود آن کسیکه این عقیده را دارد ما نمیتوانیم باو بگوئیم چرا

این عقیده را دارای ولی بدولت هم نباشد گفت چرا این عقیده را داری - عجالتاً چیزی می گویم عرض کنم همین است -
ماده مستخدمین بلژیکی را نمیخواهیم زیاد کنیم الا این قانون پیش بنده حاضر است که در مجلس چهارم دوازده نفر مستخدم بلژیکی را مجلس شورای ملی تصویب کرد و حالا این لایحه که ما آورده ایم آنهاست را که اسم برده ایم یازده نفر هستند و یک نفر از آنها را خارج میکنیم و یک نفر دیگر بجای او میگذاریم
رئیس - آقای رهنما
(اجازه)

رهنما موافقم
رئیس - آقای شیروانی
شیروانی - بنده هم موافقم
رئیس - آقای کازرونی
کازرونی - بنده هم موافقم
رئیس - آقای جهانشاهی
(حاضر نبودند)
رئیس - رأی گرفته میشود بماده سوم آقایان موافقین قیام فرمایند
(عده کثیری قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد اجازه میفرمائید چند دقیقه نفس داده شود؟
جمعی از نمایندگان - صحیح است -
(در این موقع جلسه برای نفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)
رئیس - سه ده چهار قرائت میشود
(بشرح ذیل قرائت شد)
ماده چهارم - دولت مجاز است که کافی را اگر تربیت نکرده اند؟ پس بالا بقتد بروند اگر تربیت کرده اند بگویند تربیت شده ها کی ها هستند نشان بدهند بپولت و بنا بگویند که اینها تربیت شده گانی هستند که میتوانند گمرک را اداره کنند و اگر موفق بشیرت نشده اند بروند مگر مدت استخدام مستشاران چند وقت خواهد بود؟ بنده نمی دانم!

بنده با این لایحه اساساً مخالف نظر بجهاتی که قبلاً عرض کردم و تشکلی می هم که آقای وزیر مالیه کردند تردید میکنم و راجع باین ماده هم که مجدداً یک نفر استخدام کنند و از نو برای اداره گمرک بیآورند بنده مخالفم
وزیر مالیه - البته مائیل نیستیم که مستخدم خارجی را ابتدا برداشته باشیم و خیلی هم امیدوارم که کم کم مستخدمین خارجی را کم کنیم بل که روزی هم شاید برسد که هیچ نخواهیم -
اما امروز دولت تشخیص میدهد که ما هنوز یک عده مستخدمین خارجی لازم داریم و این عده ایست که پیشنهاد کرده اند حالانکه ممکن است نظرش این باشد که نباید استخدام بشود آن کسیکه این عقیده را دارد ما نمیتوانیم باو بگوئیم چرا

این عقیده را دارای ولی بدولت هم نباشد گفت چرا این عقیده را داری - عجالتاً چیزی می گویم عرض کنم همین است -
ماده مستخدمین بلژیکی را نمیخواهیم زیاد کنیم الا این قانون پیش بنده حاضر است که در مجلس چهارم دوازده نفر مستخدم بلژیکی را مجلس شورای ملی تصویب کرد و حالا این لایحه که ما آورده ایم آنهاست را که اسم برده ایم یازده نفر هستند و یک نفر از آنها را خارج میکنیم و یک نفر دیگر بجای او میگذاریم
رئیس - آقای رهنما
(اجازه)

که الان بترتیب تومان مین شده پنج هزار و شصت و تومان شش هزار و هفتصد و شصت تومان پنجاه و نه صد و تومان هفتصد و شصت تومان الی آخر وقتی حساب کنیم نسبت بدوره چهارم می بینیم هر کدام هزار و پانصد تومان هزار و سیصد تومان تفاوت دارند و من نمی دانم با این تفاوتی که در اینجا ملاحظه شده است باز دولت باید مجاز باشد کرایه خانه و اثاثیه هم بدهد؟
در صورتیکه هر قدر کم حساب بکنیم اگلا ماهی هشتاد تومان صد تومان برای ما تمام میشود -
بنده نفرمائید چرا اینطور میگوئید همه آقایان می گویند -
یک بول از بودجه مملکت را ما باید بقدریکه میتوانیم در آن دقت و نظارت کنیم بفرمائید آقای آقا شیخ جلال ما امانت دارو خزانه دار ملت هستیم و باید از مال ملت بدهیم و آن اندازه که شما خیال بکنید از این مستخدم که ملاحظه بشود نسبت به دوره چهارم شده است
بنا بر این بنده با کرایه خانه و اثاثیه مخالفم -
مغیر - اولاً این اعتراضاتی که آقای آقا سید یعقوب فرمودند مربوط به ماده اول بود ولی راجع بسئله دوره چهارم که فرمودید اگر خاطر جنابعالی باشد در چندی قبل یک لایحه که در حقیقت اصلاح حال و وضعیت همین مستخدمین بود به مجلس تقدیم شد که در آنجا همان لایحه دوره چهارم بود و در آن موقع فرصتی باقی نمانده بود اصلاح بشود و در این دوره به مجلس تقدیم شد و در همین جا هم رأی داده شد -
راجع به این کرایه خانه هم اگر خاطر آقایان باشد مدتی مدتی در همین مجلس در باب مستخدمین بلژیکی مذاکره کردیم و بالاخره از طرف مجلس هم قبول شد و رأی داده شد و از طرف دیگر البته تصدیق می فرمائید که نفر مستخدم وقتی باشد یک محلی وارد شود البته منزل میخواهد -
یک محل هائی هست که از طرف دولت ساختمان شده و برای مأمورین تهیه شده است و چند نقطه دیگری که باقی مانده و دولت هنوز موفق نشده تهیه بولی بکنند و در آنجا ها بایستی خانه کرایه کنند باین جهت بدولت اجازه داده میشود خانه و اثاثیه که اگلا بیست و پنج تومان واکرا پنجاه تومان باشد برای این اشخاص تهیه کند و اینکه فرمودید صد تومان یا صد تومان کرایه برای ما تمام میشود
این مبلغی که میفرمائید خارج از بودجه است این اجازه است و البته چیزی که خارج از حدود این اجازه باشد صرف نخواهد رسید بنده بجنابعالی اطمینان میدهم که اضافه بر ماهی پنجاه تومان کثراً و اگلا از بیست و پنج تومان خرج نمی شود و اینهم که

هر سال که کثرت تجدید میشود یک اضافاتی در حق اینها شده و حقاً و عدلاً هم باید منظور شود و البته ممکن نیست با همان حقوقی که روز اول آمده اند تا روز آخر بتوانند در اینجا خدمت کنند
رئیس - آقای رهنما
(اجازه)
رهنما - بنده موافقم
رئیس - آقای دست غیب
(اجازه)
دست غیب موافقم
رئیس - آقای آقا میرزا شهاب اصلاحي
پیشنهاد نموده اند قرائت بشود -
(بشرح ذیل خوانده شد)
بنده پیشنهاد میکنم که عبارت کثرت از بیست و پنج تومان از ماده ۴ حذف شود
آقا میرزا شهاب - در ماده چهار نوشته شده است منزلی مناسب با اثاثیه مختصر که اجاره آن در ماه کمتر از بیست و پنج تومان باشد و از پنجاه تومان نباشد و بعقیده بنده این قید که کمتر از بیست و پنج تومان نباشد لازم نیست شاید یک جانی پیدا شود که کمتر از بیست و پنج تومان قیمت داشته باشد حالاً در اینجا ها عقیده کنیم که کمتر از این مبلغ نباشد بعقیده بنده لازم نیست -
مغیر - اگرچه بنده عقیده ندارم که منزل کمتر از بیست و پنج تومان پیدا شود مملکت قبول میکند
(ماده چهارم بشرح ذیل قرائت شد)
دولت مجاز است که کافی السابق منزلی متناسب با اثاثیه مختصر که اجاره آن دو ماه زائد بر پنجاه تومان نباشد به اختیار مستخدمین بلژیکی گمرکات در محل هائی که اماکن دولتی برای سکنتای آنها موجود نیست بگذرد -
رئیس - آقایانی که ماده چهارم را تصویب میکنند قیام فرمایند
(اغلب قیام نمودند)
رئیس تصویب شد - ماده پنجم
(بشرح ذیل قرائت شد)
ماده - پنجم - در صورتیکه مأموریت مستخدمین فوق الذکر آنها را مجبور کند بطور دائم در بنادر خلیج فارس در جزایر و ایلات اقامت کنند معادل یک سوم حقوق سالیانه بطور فوق العاده بآنها داده میشود و برای اقامت دائمی در ناحیه سیستان و دزد آب میزان حقوق فوق العاده معادل یک چهارم حقوق خواهد بود -
رئیس - آقای آقا سید یعقوب
(اجازه)

بنده با این لایحه اساساً مخالف نظر بجهاتی که قبلاً عرض کردم و تشکلی می هم که آقای وزیر مالیه کردند تردید میکنم و راجع باین ماده هم که مجدداً یک نفر استخدام کنند و از نو برای اداره گمرک بیآورند بنده مخالفم
وزیر مالیه - البته مائیل نیستیم که مستخدم خارجی را ابتدا برداشته باشیم و خیلی هم امیدوارم که کم کم مستخدمین خارجی را کم کنیم بل که روزی هم شاید برسد که هیچ نخواهیم -
اما امروز دولت تشخیص میدهد که ما هنوز یک عده مستخدمین خارجی لازم داریم و این عده ایست که پیشنهاد کرده اند حالانکه ممکن است نظرش این باشد که نباید استخدام بشود آن کسیکه این عقیده را دارد ما نمیتوانیم باو بگوئیم چرا

این عقیده را دارای ولی بدولت هم نباشد گفت چرا این عقیده را داری - عجالتاً چیزی می گویم عرض کنم همین است -
ماده مستخدمین بلژیکی را نمیخواهیم زیاد کنیم الا این قانون پیش بنده حاضر است که در مجلس چهارم دوازده نفر مستخدم بلژیکی را مجلس شورای ملی تصویب کرد و حالا این لایحه که ما آورده ایم آنهاست را که اسم برده ایم یازده نفر هستند و یک نفر از آنها را خارج میکنیم و یک نفر دیگر بجای او میگذاریم
رئیس - آقای رهنما
(اجازه)

رهنما موافقم
رئیس - آقای شیروانی
شیروانی - بنده هم موافقم
رئیس - آقای کازرونی
کازرونی - بنده هم موافقم
رئیس - آقای جهانشاهی
(حاضر نبودند)
رئیس - رأی گرفته میشود بماده سوم آقایان موافقین قیام فرمایند
(عده کثیری قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد اجازه میفرمائید چند دقیقه نفس داده شود؟
جمعی از نمایندگان - صحیح است -
(در این موقع جلسه برای نفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)
رئیس - سه ده چهار قرائت میشود
(بشرح ذیل قرائت شد)
ماده چهارم - دولت مجاز است که کافی را اگر تربیت نکرده اند؟ پس بالا بقتد بروند اگر تربیت کرده اند بگویند تربیت شده ها کی ها هستند نشان بدهند بپولت و بنا بگویند که اینها تربیت شده گانی هستند که میتوانند گمرک را اداره کنند و اگر موفق بشیرت نشده اند بروند مگر مدت استخدام مستشاران چند وقت خواهد بود؟ بنده نمی دانم!

بنده با این لایحه اساساً مخالف نظر بجهاتی که قبلاً عرض کردم و تشکلی می هم که آقای وزیر مالیه کردند تردید میکنم و راجع باین ماده هم که مجدداً یک نفر استخدام کنند و از نو برای اداره گمرک بیآورند بنده مخالفم
وزیر مالیه - البته مائیل نیستیم که مستخدم خارجی را ابتدا برداشته باشیم و خیلی هم امیدوارم که کم کم مستخدمین خارجی را کم کنیم بل که روزی هم شاید برسد که هیچ نخواهیم -
اما امروز دولت تشخیص میدهد که ما هنوز یک عده مستخدمین خارجی لازم داریم و این عده ایست که پیشنهاد کرده اند حالانکه ممکن است نظرش این باشد که نباید استخدام بشود آن کسیکه این عقیده را دارد ما نمیتوانیم باو بگوئیم چرا

آقای آقا سید یعقوب - بنده چون هیچوقت دست از عقیده خودم برنیدارم عرض میکنم (حالا آقایان رأی می دهند بنده لیکن من از عقیده خودم هیچ وقت دست برنیدارم این مستخدمین بلزبکی را مانع می خوانم بیاریم برای باغ سلطنت آباد اینها خودشان می دانند که ما اینها را برای سرحدات سرحد شمالی سرحد جنوبی یا گرمسیر یا سرد سیر لازم داریم از اول میدانند که مأمور گمرک هستند و گمرک هم در سرحدات است و سرحد هم گرم دارد سرد دارد؟ اینها با اطلاع و علم می آیند قبول می کنند حالا می دزدند هر کله اگر یک زیادی بیاید باینها داده بکمره بگویند ماهی ده هزار تومان بدهیم بهتر است از اینکه جگر ما را خون بکنند اجاره فلان قدره انانیه فلان قدره دو سال اگر در فلان محل ماند فلان قدر بگذرد بگویند ماهی ده هزار تومان می دهیم دیگر در هر ماده بک خرج بدهیم در انصوب کنیم بنده بکلی مخالفم

معتبر - این فرمایش آقای آقا سید یعقوب شیر جدی شبیه تر است تا جدی برای اینکه این ماده را برای مستخدمین داخلی خودمان که مشمول قانون استخدام هستند منظور داشته بودیم همین نسبت به مستخدمین امریکائی هم منظور شده آن وقت در این موضوع مخالفت میکنند می فرمایند مگر اینها نمی دانند که بیایستی بروند بفلان سرحد بفرسند که بدانند اما با دانستن و با این شرط حاضر می شوند مگر مأمورین داخلی خودمان نمی دانند می دانند؟

این يك اصلی است که در همه جای دنیا معمول است وقتی یک نفر مأمور را از طهران مأمور می کنند بفرز آب یا بنهر عباس یا در نقاط بد آب و هوا البته باید یک تفاوتی در باره اش منظور شود و این اندازه هم در این جا منظور شده شاید از موارد دیگر که منظور شده کمتر باشد

رئیس - آقای رهنما و شیروانی موافقت؟

(گفتند بلی)

رئیس - آقای طهرانی (اجازه)

طهرانی - بنده اساساً مخالفت ندارم ولی فرق بین مستخدمین داخلی و خارجی نمی گذارم قانون استخدام یک ماده بخصوصی دارد که اگر مستخدمین بجای آب و هوا بروند چقدر بآنها اضافه بدهند حالا جلفا باشد در آذربایجان یا یکی از نقاط جنوبی فارس باشد مأمورین داخلی وقتی که بنقاط بد آب و هوا رفتند مطابق قانون استخدام باید بآنها اضافه بدهند بهمان تناسب هم بآنها باید اضافه حقوق داد و

اضافه ربع است یا خمس است یا شش ربع است بهمان اندازه در باره آنها منظور می شود

درباره مأمورین خارجی هم بهمان تناسب باید قائل شویم که اسباب اطمنان قلب مأمورین داخلی باشند

رئیس - آقای رهنما (اجازه)

رهنما - در این موضوع البته يك اختلافی بین مأمورین داخلی و خارجی هست و نمی شود انکار کرد با تذکری که آقای طهرانی دادند که در قانون استخدام داخلی نسبت ب مأمورین که در نقاط بد آب و هوا محل مأمورینشان قرار می گیرند تفاوتی منظور است ولی در قسمت مأمورین خارجی البته آقایان متوجه هستند که حکم مأمورین داخلی را ندارند مگر اینکه قانون استخدامی (همینطور که یکی از آقایان نمایندگان فرمودند) بطور عموم برای آنها وضع شود و وقتی که وضع نشود کفالت ادارای دو قسمت است و دو طرف است و اینها قبول می کنند که باین شرائط کار کنند

اینجا چیزی زیادی هم درباره آنها منظور نشده بک مأمورینی که می آیند در این جا خدمت می کنند برای آنها شاید مشکلاتی پیش می آید و شاید يك اضافه معارجه هم در عمل بدها میشود

بنا بر این آن اضافه معارج را دولت با دقت در نظر گرفته شود و کمیسیون هم با دقت تنظیم کرده و حالا به مجلس پیشنهاد کرده است بنا بر این اشکالی باقی نمی ماند

رئیس دیگر مخالفی هست؟ (گفتند خیر)

رئیس - پیشنهادها قرائت می شود (شرح ذیل قرائت شد)

پیش نهاد آقای طهرانی - بجای ماده پنجم پیش نهاد می نمایم در صورتیکه مأمورین مستخدمین فوق الذکر آنها را مجبور کند بطور دائم در آنکه بد آب و هوا اقامت کنند بر طبق قانون استخدام بآنها اضافه حقوق داده خواهد شد

رئیس - آقای طهرانی (اجازه)

طهرانی - بنده توضیحی ندارم و همانهایی بود که عرض کردم عبارت زاهم اصلاح کنند (اضافه حقوق داده میشود) رئیس عقیده که کمیسیون چیست؟ مخیر - کمیسیون قبول نمی کند رئیس - رأی می گیریم بییشنهاد آقای طهرانی آقایانی که قابل توجه میدانند (عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد

پیشنهاد آقای شریعت زاده - در صورتی که مأموریت مستخدمین فوق الذکر آنها را با اقامت دائم در بنادر خلیج فارس و خوزستان و ناحیه سیستان و دزد آب مجبور نمایند معادلی ربح حقوق سالیانه بطور فوق العاده بآنها داده خواهد شد

شریعت زاده - بنده نمی خواهم در این باب زیاد توضیح بدهم و تصور میکنم که اگر ربع حقوق بطور فوق العاده داده شود عادلانه هم هست و بلاوه فرق مابین این سرحد و آن سرحد نیست از این جهت این پیشنهاد را کردم مخیر - در این موضوع بنده اشاره کردم که يك مدتی در کمیسیون بودجه مذاکره شد و يك جلسه وقت کمیسیون صرف همین دو ماده شد و بالاخره يك دلالی که از طرف رئیس کل گمرکات اقامه شد کمیسیون را قانع کرد والا کمیسیون هم بدون دلیل نمی پذیرفت دلالی داشت که اینجا میگردد تفاوتی در این دو نقطه سر حدی باشد این بود که کمیسیون نپذیرفت و این پیشنهاد را تقدیم کرد

رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای شریعت زاده را قابل توجه میدانند قیام (عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد رأی می گیریم بساده پنج آقایان موافقین قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده شش (شرح ذیل قرائت شد)

ماده ۶ - مأمورین سابق الذکر سالی يك ماه مرخصی با حقوق کامل خواهند داشت با قید تصویب رئیس کل گمرکات میتوان مرخصی هارا جمع نمود ولی مدت آن از سه ماه تجاوز نخواهد کرد مگر اینکه مأمور ذینفع بموجب کفالت در این صورت نگاه داشته شود در این صورت وزارت مالیه میتواند جمع مرخصی هائی را که بموجب این قانون و کفالت جدید بآن مأمور تعلق میگردد اجازه دهد و در این صورت جمع مرخصی ها دقم واحد بیش از چهار ماه تجاوز نخواهد بود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده خواستم خدمت مخیر محترم عرض کنم که عرایض بنده جدی است هیچوقت عرایض بنده را بنابر جدی تلقی نکنند ملاحظه فرمایند در ماده می نویسد: مجالس - وزارت مالیه اجازه می دهد که مستخدمین بلزبکی را سه سال استخدام کند این ۳ سال در هر سال هم بیشتر مرخصی ندارند بعد می نویسد جمع مرخصی باید از ۳ ماه بیشتر نباشد

دوره اول می نویسد ۳ سال کثرت می شود هر سال هم ۱ ماه حق مرخصی بیشتر ندارند این می شود ۳ ماه آنوقت کمیسیون خیلی زحمت کشیده است که نوشته است از ۳ ماه بگذرد نشود

بعد می فرمایند که اگر دولت محتاج شود بعضی از مستخدمین را يك سال دیگر نگاه داشت مرخصی از ۴ ماه تجاوز نماید پس بنده عرایضم روی حدی است و از روی عقیده هم می گویم و گمان میکنم که هیچوقت هم غیر جدی عرض نکرده ام بنابراین عرض میکنم در ماده اول خودتان می گویند ۳ سال آنوقت نباید از ۳ ماه تجاوز کند بنده مخالفم

دیگران را می فرمودید البته حضرتعالی مذاکره شد و يك جلسه وقت کمیسیون صرف همین دو ماده شد و بالاخره يك دلالی که از طرف رئیس کل گمرکات اقامه شد کمیسیون را قانع کرد والا کمیسیون هم بدون دلیل نمی پذیرفت دلالی داشت که اینجا میگردد تفاوتی در این دو نقطه سر حدی باشد این بود که کمیسیون نپذیرفت و این پیشنهاد را تقدیم کرد

رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای شریعت زاده را قابل توجه میدانند قیام (عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد رأی می گیریم بساده پنج آقایان موافقین قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده شش (شرح ذیل قرائت شد)

ماده ۶ - مأمورین سابق الذکر سالی يك ماه مرخصی با حقوق کامل خواهند داشت با قید تصویب رئیس کل گمرکات میتوان مرخصی هارا جمع نمود ولی مدت آن از سه ماه تجاوز نخواهد کرد مگر اینکه مأمور ذینفع بموجب کفالت در این صورت نگاه داشته شود در این صورت وزارت مالیه میتواند جمع مرخصی هائی را که بموجب این قانون و کفالت جدید بآن مأمور تعلق میگردد اجازه دهد و در این صورت جمع مرخصی ها دقم واحد بیش از چهار ماه تجاوز نخواهد بود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده خواستم خدمت مخیر محترم عرض کنم که عرایض بنده جدی است هیچوقت عرایض بنده را بنابر جدی تلقی نکنند ملاحظه فرمایند در ماده می نویسد: مجالس - وزارت مالیه اجازه می دهد که مستخدمین بلزبکی را سه سال استخدام کند این ۳ سال در هر سال هم بیشتر مرخصی ندارند بعد می نویسد جمع مرخصی باید از ۳ ماه بیشتر نباشد

رئیس - رأی گرفته میشود بماده ۶ بشرطی که قرائت شد آقایان موافقین قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده هفتم (اینطور خوانده شد)

ماده ۷ - در انتضای کفالت شرح ذیل معارج سفر بجهت هودت از ایران به بلزبک بهر يك از مأمورین داده خواهد شد

(۱) از یکی از بنادر خلیج فارس به ضمیمه مهره یا ذرد آب سرحد سیستان یا سرحد کرمانشاه معادل یکصد بیست و پنج ایره انگلیسی

(ب) از یکی از بنادر بحر خزر یا سرحد شمال ایران مبلغ یکصد ایره انگلیسی مشروط بر اینکه مأمورین اجازه عبور آزادانه از خاک روسیه بدست آورده اند و مقرره فوق بشیر از معارج مسافرت در خاک ایران است که آن جدا گانه از طرف خزانه معارج مسافرت مأمور جده می که باید استخدام شود از بلزبک بایران بر طبق مأخذ فوق تأدی میشود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب عرضی ندارم

رئیس - آقای رهنما (اجازه)

رهنما موافقم

مخیر - بهر از کله یا ذرد آب (سرحد سیستان) را حذف کنند و این طور نوشته شود ضمیمه مهره یا ذرد آب یا سرحد کرمانشاه

رئیس - آقای آقا میرزا شهاب (اجازه)

آقا میرزا شهاب بنده در کمیسیون بودجه هم که حضور داشتم راجع بصد و بیست و پنج ایره انگلیسی مخالف بودم که در یکجا فراتر از بیست و پنج ایره انگلیسی بنویسیم یکجا تومان بنویسیم این هیچ مناسب نیست دلیلی که آقایان بیان کردند این بود که این برای معارج مسافرت بآنها داده میشود چون معارج مسافرت را از روی لیره انگلیسی باید بپردازند از قبیل گریه اتوبوس و جواز و غیره

از این جهت باید لیره انگلیسی نوشته شود بنده عرض میکنم این دلیل نمی شود هر مالی که میشود پول ایران مین کنند و در موقعی که میخواهند بروند در بانک انگلیسی آن را تبدیل ب لیره انگلیسی کنند و حواله بگیرند و بروند و بنده باین لفظ انگلیسی مخالفم و قانون باید بهم جایش به يك نمونه نوشته شود

مخیر - خود آقای آقا میرزا شهاب

همانطور که فرمودند این را در کمیسیون هم فرمودند ولی پس از تحقیق اینطور نوشته شده است یعنی معارج آن سرحد و این سرحد را تعیین کرده اند و دیده اند این اندازه است که در اینجا نوشته شده و چون لوازم و اقوت و کشتی که مسافر عبور می کند از روی لیره است این است که لیره نوشته شده و نظر باینکه ممکن است قیمت لیره اختلافات پیدا کند لهذا مقتضی این طور دیده شد که بهمان لیره که معارج مسافرت و کرایه از روی آن است نوشته شود و تصور نمی کنم ضرری هم داشته باشد

رئیس - آقای آقا میرزا شهاب (اجازه)

آقا میرزا شهاب بنده این ماده را بکلی مخالف بمانافع دولت میدانم اولاً در يك قانون لازم نیست اسم پول همه دول را ببریم یکجا فراتر از بیست و پنج ایره هم ما را فراتر از بیست و پنج ایره

بلاوه معارج مسافرت يك چیزی است که همیشه تغییر پیدا میکند خصوصاً حالا که مسائل حمل و نقل روز بروز در ایران زیادتر و معارجش هم ارزانتر میشود و لیره هم همیشه در کار ترقی است این هیچ وقت بمنتفع مانع نمیشود که ما بپاییم به لیره انگلیسی قیمت طی کنیم

خوب است بنویسند معارج مسافرت را به مظنه روز بدهند یعنی موقعی که میخواهند بپردازند حساب کنند سیصد تومان است سیصد تومان بدهند یا سیصد تومان یا سیصد تومان

چرا لیره انگلیسی اینجا معین می کنند؟

بنده ۲ جور پول را نمی فهمم چرا معین میکنند؟

آن روزی که میروند حساب کنند هر قدر شد بدهند

۴ سال ۴ سال بعد چه میدانند لیره چقدر خواهد بود

پول اتوبوس چقدر خواهد بود باج راه چه خواهد شد از حال معین کردن لزومی ندارد

مخیر - اگر این عقیده که شما دارید مجلس هم همان عقیده را داشت که نوشته شود (هر قدر معارج آنها میشود بدهند) صحیح بود

ولی اگر ما چنین چیزی نوشته بودیم هزار جور اعتراضی میشد ممکن بود آقای آقا سید یعقوب بفرمایند که در موقع رفتن معارج راه را ۱۵ هزار تومان حساب میکنند

برای اینکه دچار اشکالات نشویم مخصوصاً معین کردیم معارج مسافرت آن سرحد و این سرحد هر کجا که ما بر آورد کردیم و باین اندازه نوشتند

اما اینکه میفرمایند چرا یکجا لیره

اسم میبریم یکجا تو انجا که لیره اسم میبریم برای معارج از ملک خودتان است و آنجا که تومان اسم برده شده برای آنجا که همین پول رواج است

از سرحد ما که خارج میشوند لیره معدول است و آنجا که تومان می نویسند برای معارج ملک خودمان است که باید ماه پناه بگیرند و خرج کنند

رئیس - بییشنهاد آقای طباطبائی - دیبا

(شرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد می نمایم سطر چهارم قسمت (ب) نوشته شود جدا گانه از طرف وزارت مالیه پرداخت خواهد شد

طباطبائی دیبا - خزانه داری که با مستخدمین خارجی طرف نیست وزارت مالیه باید بخواه داری حواله کند نه اینکه خود خزانه داری حواله کند این است که این اصلاح عبارتی را پیشنهاد کردم

مسئولین وزارت مالیه این مسئله بخودی خود اهمیت ندارند و ممکن هم هست قبول شود ولیکن بنده میخواهم اساساً عرض کنم که تدریجاً هر چه پیش برویم معارج خواهد شد که قوانین نباید به اسم ادارات نوشته شود

در همه جای دنیا هم هست وزارت مالیه عبارت از يك مؤسسه است که شامل این ادارات میشود ولی تأدیبه و پرداخت وجوه با خزانه داری کل است خزانه داری کل به موجب يك قانونی مکلف است برای تمام پرداخت وزارت مالیه هیچ وقت پرداخت نمیکند

خزانه داری کل است که پرداخت میکند

رئیس - رأی می گیریم آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه می دانند قیام بفرمایند

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد رأی گرفته میشود به ماده هفتم آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده هشتم (شرح آتی قرائت شد)

ماده هشتم - در صورتیکه یکی از مأمورین بر اثر کسالت مزاج که کاملاً به ثبوت رسیده باشد مجبور بودت بلزبک و استغای از مأموریت در ایران شود اندانیه معادل ۶ ماه حقوق بدین معارج هودت با داده خواهد شد

چنانچه یکی از مأمورین در طی انجام مأموریت در نتیجه ناخوشی یا بنحو دیگر فوت نماید دولت بودت مستقیم او معادل ۶ ماه حقوق اندانیه خواهد داد در صورتیکه خانواده آن شخص در ایران سرحد و این سرحد هر کجا که ما بر آورد کردیم و باین اندازه نوشتند

رئیس - آقای آقا شیخ فرج الله پیشنهاد کرده اند جلسه ختم شود جمعی از نمایندگان - صحیح است

رئیس مخالفی ندارد؟ (گفتند خیر)

رئیس - دستور جلسه آتی بهمه مناد کرات راجع بامروز و در تانی اگر داریت کمیسیون قوانین مالیه راجع بلاجه میزبی حاضر شد

طرح آقای اتحاد هم راجع بقانون انتخابات برای قابل توجه شدن جزو دستور خواهد شد

(مجلس ده دقیقه قبل از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - حسین پیرنیا

مثنی شهاب

مثنی - دکتر احتشام طباطبائی

جلسه صلوات و شادویک صورت مشروح مجلس پنجشنبه ۲۱ خرداد ۱۳۰۴ مطابق ۱۹ ذی قعدة ۱۳۴۴ (مجلس دو ساعت و سه ربع قبل از ظهر بر است آقای حسینخان پیرنیا تشکیل گردید)

رئیس - آقای حائریزاده (اجازه)

حائری زاده - قبل از دستور عرضی دارم

رئیس - آقای دامغانی (اجازه)

دامغانی بنده هم قبل از دستور عرضی دارم

رئیس - آقای شوشتری (اجازه)

شوشتری - قبل از دستور

رئیس - آقای سلطانی (اجازه)

سلطانی - بنده هم قبل از دستور عرضی دارم

رئیس - آقای رضوی (اجازه)

رضوی - قبل از دستور عرضی دارم

رئیس - آقای عراقی (اجازه)

عراقی - قبل از دستور

رئیس - آقای شریعت زاده (اجازه)

شریعت زاده - در ضمن مذاکره در ماده دوم از قانون استخدام بلزبکیا بنده خاطر نشان کردم که ممکن است در ماده نبد شود که اگر بعداً از این يك قانون عمومی راجع بمستخدمین خارجی وضع شود شامل اینها خواهد بود چون بعقیده بنده این يك قسمت مؤثری است تقاضا میکنم

اصلاح شود
 رئیس- دیگر ایرادی نیست؟
 آقای سید یعقوب- بنده در صورت مجلس عرضی دارم
 رئیس- بفرمائید
 آقای سید یعقوب- بنده توجه داشتم در صورت مجلس راجع بمرضی که بنده کردم در موضوع سهام مرخصی و آقای مغیر جواب دادند چون اینها مستخدمین هستند که مدتها بوده است که اگر همین ها استخدام شدند شاید مرخصی های خودشان راجع کنند و بیش از چهار ماه شود از اینجهت در اینجا نوشته شده است که بیش از چهار ماه نباید بگذرد مرخصی بگیرند و عبارت صورت مجلس اینست که راجع ساند بنده که تقصیرم اگر سایرین فهمیده اند نمیدانم
 رئیس- عبارت طوری نوشته میشود که مفهوم شود
 کتبل وزارت معارف- دوقره لایحه است تقدیم می شود یکی راجع است بکثرت رئیس و معلم مدرسه دندانسازی که جدیداً تأسیس میشود یعنی بعد از گذشتن این لایحه از مجلس شورای ملی یک لایحه هم راجع بعملی است که برای حدادی و نجاری مدرسه صنعتی دولتی در نظر گرفته شده است
 رئیس- مراجعه می شود به کمیسیون بودجه؟
 بعضی از نمایندگان- صحیح است
 بعضی از نمایندگان- بکمیسیون خارجه هم باید برود
 رئیس- بکمیسیون بودجه و خارجه ارجاع می شود
 آقای حائریزاده (اجازه)
 حاضر زبانه- خیلی مسرورم که نماینده دولت هم حضور دارند بنده سه مطلب را میخواستم عرض کنم که از طرف مجلس بدولت تقدیر کرده شود. یکی راجع بودجه هاست بنده مراجعه کردم بدفتر مجلس دوجزه بودجه هائیکه از طرف دولت آمده است بودجه وزارت مالیه و وزارت جنگ نبود بهلاوه یک مبلغ اعتباریکه برای انتصابات دوره ششم باید در نظر بگیرند که در بودجه حائره بیشتر شرح میشود جزء بودجه نبود در صورتیکه باجریان کنند بیکه کارها در وزارت مالیه دارد اگر سهام باخر هر دوره مانده دولت بخیال جریان انتصابات بقتت آنوقت لایحه اعتبار انتصابات باخوانده به مجلس بیاورند احتمال می رود آن لایحه از تصویب این مجلس بگذرد بهتر این بود که در جزء بودجه مملکتی که برای سه ساله من آورند اعتبار انتصابات را هم در نظر بگیرند
 چون سهام باخر دوره مانده باستانی طبع و توزیع اوراق انتصابات بعمل آمده

سایر مسائل راجع بانتخابات انجام گیرد و چون این قسمت در بودجه پیش بینی نشده بود لازم دانستم بمرض مجلس برسانم که بدولت تقدیر داده شود اعتبار انتصابات را که بیشتر در این سه باید خرج شود جزء بودجه مملکتی امسال بیاورند
 مسئله دیگر راجع به سیل زدگی و خرابی است که بقصه بافق وارد شده است چندی قبل آقای تدین نماینده محترم راجع بخرابی و خساراتیکه به مردم وارد شده بود مذاکراتی فرمودند و بنابود دولت کمک واقداماتی در این باب بکنند
 تا اکنون چنین کمکی نشده و آقای آقای سید کاظم حکاکر معترم از بزید تکرکراف کرده اند که علاوه بر اینکه کمکی نشده مأمورین مالیه به مدت رفته اند و هر یک از اهالی بافق را بیدام میکنند برای اختصالیات سده میزنند و از دست میکنند
 خواستم بدولت تذکر داده شود حالاکه برای نقاط سیل زده و خراب شده اعانت و کمکی نمی کنند خوب است آن نقاط سیل زده و خراب شده را با اعانت مالیه معاف کنند و پس از آباری دولت مطالبه مالیات بکنند
 مسئله دیگر راجع بشکایاتی است که از تجار عباسی و دزد آب میرسد در موضوع قانون انحصار قند و شکر - تقریباً یک سوه تفسیری در این قانون شده است در ماده هفتم آن می نویسد آنچه که از تاریخ بیست و دوم اردی بهشت وارد شده است محکوم به تأدیبه حقوق مذکوره فوق خواهد بود
 نظر ما این بود که آنچه بعد از اردی بهشت قند و چای و شکر وارد مملکت می شود این حقوق انحصار را بپردازد در گمرک معمول است اغلب تجار که پول ندارند مال التجاره خودشان را میگذارند در انبار گمرک و پس از یکی دو ماه که پول فراهم کردند گمرک و یک حق هم برای انباردار میدهند و مال التجاره خودشان را خارج میکنند
 آن وقت یک قانونی هم دارد که اگر تا یک مدتی نمایند مال التجاره خودشان را باین اداره گمرک آنرا حراج میکنند
 حالاً ملان تاجر یک مقدار قند و شکر و چای در گمرک داشته در روز بیست و سوم اردی بهشت پول پیدا کرده آورده است که جنس خود را ببرد در حالی که این جنس که در انبار گمرکی بوده است شاید در دو سه روز خرد و فروش شده است مثلاً تاجر اولی پول نداشته است که گریه بدهد لذا فروخته و گریه جنس را داده است تا غیر دومی قرضاً برای ادای وجه گمرک پول نداشته فروخته و همین طریق جنسی که در گمرک با سه زیند است بسر و بکرو حالا انتقال پیدا کرده و امروز جنس را از گمرک بیرون نمی آورد که اشخاص متفرقه از قبیل

سقط فروش و قهوهچی بفروشد - حالا مأمورین مالیه بیک گمرک کی مطالبه مالیات انحصار را می نمایند
 در صورتیکه نظر قانون گذار اینطور نبوده است از اینجهت خواستم از مقام محترم مجلس تقاضا کنم که بدولت تذکر داده شود که قانون راضوری تغییر کنند که اسباب زحمت تجار خورده یا نشود و اسباب ورشکست آنها فراهم نگرود
 رئیس- راجع بودجه ما باید عرض کنم که بودجه وزارت مالیه و وزارت جنگ هم رسیده است منتهی یازده مغارج ز قلم افتاده بود آنها را عودت دادند تا آن مغارج را اضافه کرده دوم مرتبه بفرستند شاید در ظرف امروز و فردا برسد
 بعضی از نمایندگان- دستور رئیس- وارد دستور شویم؟
 جمعی از نمایندگان- بلی
 رئیس- ماده هشتم خبر کمیسیون بودجه راجع به مستخدمین بلژیکی مطرح است قرائت می شود (اینطور خوانده شد)
 ماده هشتم- در صورتیکه یکی از مأمورین بر اثر کسالت مزاج که کاملاً بی ثبوت رسیده باشد مجبور به عودت بلژیک و استعفا از مأموریت در ایران شود اندانیه معادل شش ماه حقوق مغارج صورت باو داده خواهد شد
 چنانچه یکی از مأمورین در طی انجام مأموریت در نتیجه ناخوشی یا بجزو دیگر فوت نماید دولت پوراث مستقیم او معادل شش ماه حقوق اندانیه خواهد داد در صورتیکه خانواده آن شخص در ایران باشد مغارج عودت آنها نیز پرداخته خواهد شد
 رئیس- آقای آقا سید یعقوب (اجازه)
 آقای سید یعقوب- بنده عادم النظر است یعنی نظیر ندارد در دوره چهارم و پنجم کثرت هائیکه بمجلس آمده است هیچ کدام این ماده را نداشته اند که اگر مستخدمی مرض شد ماشاء حقوق باو بدهیم اما که اینجا این اشخاص را بیمه نمی کنیم که بگوئیم اگر اشخاص ناخواسته تب کرد شش ماه حقوق بعنوان اندانیه باو بدهیم اینجا مینویسد
 در صورتیکه یکی از مأمورین بر اثر کسالت مزاج که کاملاً بی ثبوت رسیده باشد مجبور به عودت بلژیک و استعفا از مأموریت در ایران شود شش ماه مده ماشاء بدهند چرا که تمام مغارج آنها را از قبیل مغارج مسافرت و گریه منزل میدهیم دیگر چه علت دارد که قرضاً بکسی مستخدمی چهار ماه ناخوش شد پس از چهار ماه هم دکتر تصدیق کرد که باید بلژیکی برگردد و دماه حقوق اضافه یعنی چهار ماه در

اصول و شش ماه هم مدد معاش بدهیم؟
 آیدار دوره دوم سوم و چهارم و این دوره چنین سابقه بوده است که اگر مستخدمی مرض شود شش ماه مدد معاش بدهیم؟
 ما که کسی را بیمه نمی کنیم ناخوش هم که از طرف ما ودولت نبوده است اگر مرض بر او متولی شود ما ضامن هستیم؟ از اینجهت بنده مخالف هستم این که مستخدمی که مرض شد شش ماه مدد معاش داده شود همان مغارج عودت را باو بدهند کافی است باین ترتیب که اینجا نوشته شده است اگر مستخدمی ناخوش شد ما باید حقیقه یکسال حقوق باو بدهیم و بنده مخالفم این راجع بقسمت اول اما قسمت دوم که مینویسد: چنانکه یکی از مأمورین در طی انجام مأموریت در نتیجه ناخوشی یا بجزو دیگر فوت نماید دولت پوراث مستقیم او معادل شش ماه حقوق مدد معادلش خواهد داد
 اینک فرمودند مطابق قانون حقوقی هست یا خیر؟ عرض میکنم مطابق قانون حقوقی و انصافی و هر چه تصور بفرمائید ما وقتی که یک نفر مستخدم از بلژیک آردیم در ایران و در اینجا بمرض شده بطوریکه توانست خدمت خودش را ادامه دهد
 آیا این زیاد است که ما نوشته ایم شش ماه حقوق بدون مغارج عودت باو داده شود؟
 بهلاوه این ترتیب بیشتر بفتح ما و دولت تمام میشود برای اینکه اگر ما اینقدر را تکلیف میکنم مستخدم که اینجا میاید مدتی در حال ناخوشی باقی باشد و هیچ کار هم نکند و حقوق هم بگیرد تا آخر کثرتش هیچ کاری برای شان نکنند پس با این ترتیب هم نظرات انصاف و هم منافع دولت هر دو حفظ شد
 اما اینک فرمودند چرا در موقع فوت معادل شش ماه حقوق پوراث آورده شود؟ این هم سابقه دارد و اگر بکثرت آنها سابقه است مراجعه بفرمائید می بینید که این قرارداد هست و هم قیدی منظور شده است البته یک نفر مأموریکه با بران آمد و در خدمت دولت ایران فوت کرد این اندازه مراعات نسبت پوراث او بجز فوق العاده نیست و اگر بقانون استخدام کشوری مراجعه کنید خیلی بیشتر از اینها نسبت به مستخدمین خودمان مراعات شده
 پس دادن این شش ماه حقوق به مستخدمین که در موقع خدمت بدولت می میرد یا کشته میشود یا بواسطه حوادثی از بین میرود چیز فوق العاده نیست و سابقه هم دارد
 جمعی از نمایندگان- معذرات کافی است
 رئیس- آقایان طهرانی و روحی و کازرونی و میرزا جواد خان پیشنهاد کرده اند کلمه (اندامتت) تبدیل (بکسالت) شود
 جمعی از نمایندگان- صحیح چرا؟

بعلت اینکه ماضیان جان او که بوده این است که بنده هم در جزء اول و هم در جزء ثانی این ماده مخالفم زیرا ضرر بجزا مملکت است و دلیلی هم که ما این ضرر را قبول کنیم نداریم
 مغیر- اگر چه فرمایشات آقای آقا سید یعقوب مقصود ولی بنده بطور اختصار یک جمله جواب عرض میکنم
 اولاً اینکه فرمودند سابقه ندارد تصور میکنم سابقه داشته است و اینکه فرمودند اگر مستخدمی مرض شد چرا باید شش ماه حقوق معاش باو داد در حین حال خودشان تصدیق فرمودند که باید مغارج معاودت با آنها داد در صورتیکه ما اینجا نوشته ایم شش ماه حقوق بدون مغارج معاودت باو داده شود
 اینک فرمودند مطابق قانون حقوقی هست یا خیر؟ عرض میکنم مطابق قانون حقوقی و انصافی و هر چه تصور بفرمائید ما وقتی که یک نفر مستخدم از بلژیک آردیم در ایران و در اینجا بمرض شده بطوریکه توانست خدمت خودش را ادامه دهد
 آیا این زیاد است که ما نوشته ایم شش ماه حقوق بدون مغارج معاودت باو داده شود؟
 بهلاوه این ترتیب بیشتر بفتح ما و دولت تمام میشود برای اینکه اگر ما اینقدر را تکلیف میکنم مستخدم که اینجا میاید مدتی در حال ناخوشی باقی باشد و هیچ کار هم نکند و حقوق هم بگیرد تا آخر کثرتش هیچ کاری برای شان نکنند پس با این ترتیب هم نظرات انصاف و هم منافع دولت هر دو حفظ شد
 اما اینک فرمودند چرا در موقع فوت معادل شش ماه حقوق پوراث آورده شود؟ این هم سابقه دارد و اگر بکثرت آنها سابقه است مراجعه بفرمائید می بینید که این قرارداد هست و هم قیدی منظور شده است البته یک نفر مأموریکه با بران آمد و در خدمت دولت ایران فوت کرد این اندازه مراعات نسبت پوراث او بجز فوق العاده نیست و اگر بقانون استخدام کشوری مراجعه کنید خیلی بیشتر از اینها نسبت به مستخدمین خودمان مراعات شده
 پس دادن این شش ماه حقوق به مستخدمین که در موقع خدمت بدولت می میرد یا کشته میشود یا بواسطه حوادثی از بین میرود چیز فوق العاده نیست و سابقه هم دارد
 جمعی از نمایندگان- معذرات کافی است
 رئیس- آقایان طهرانی و روحی و کازرونی و میرزا جواد خان پیشنهاد کرده اند کلمه (اندامتت) تبدیل (بکسالت) شود
 جمعی از نمایندگان- صحیح چرا؟

است
 مغیر- بجای اندامتت مدد معاش مینویسیم
 رئیس- دوقره پیشنهاد دیگر هم هست قرائت میشود
 (بمشورتن ذیل خوانده شد)
 پیشنهاد آقای زاهدی اینجانب پیشنهاد میکنم در عرض شش ماه حقوق سهام حقوق داده شود
 رئیس- بفرمائید
 زاهدی- چنانچه اغلب دیده شده آب و هوای ایران خیلی سازگار است و خیلی کم اروپاییها ناخوش می شوند
 از اینجهت بنده تقصیرم دارم در صورتی مستخدمی ناخوش شد سه ماه حقوق باو داده شود و اینطور که بنده پیشنهاد کرده ام حد اقلش میشود هزار و پانصد تومان و حد اکثرش دوهزار و صد تومان و همین مبلغ مغارج معاودت کافیست
 رئیس- آقای تدین (اجازه)
 تدین- البته آقایان تصدیق بفرمائید لایحه که مطرح است دو طرف دارد زیرا یک کثرتی است که ما بین دو نفر منقذ می شود و این غیر از قانونی است که برای مملکت وضع میشود و چون این قرارداد دو طرف دارد لذا باید مرضی الطرفین باشد تمام این مذاکرات وجد وجهه ها که آقایان می فرمایند در کمیسیون شده تا بالاخره با توافق نظر دولت و اشخاصیکه می خواهند استخدام شوند اینطور توافق نظر حان و لایحه تنظیم شده است حالاً ما بخواهیم بکطرفی این لایحه را ملاحظه کنیم نمیشود
 بهلاوه اشکالاتی که آقایان در این موضوع میکنند بقصه بنده هیچ کدام وارد نیست و حالاً بنده نمیخواهم در این قسمت وارد شوم ولی این نکته را عرض میکنم که در اینجا مقصود عنوانی است برای اینکه طرف پولی را که منظور است روح مسئله این است حالاً عنوان مختلف می شود گاهی بعنوان مدد معاش و زمانی بعنوان فوق العاده یا بعنوان دیگر است ولی اصل مقصود و روح مطلب همان است که عرض شد
 رئیس- رأی گرفته می شود بقبول توجه بودن این پیشنهاد
 آقایان بیکه تصویب میکنند قیام فرمائید
 رئیس- چند نفری برخواستند
 رئیس- قابل توجه شد پیشنهاد آقای شوشتری
 (باینصورت خوانده شد)
 بنده پیشنهاد میکنم آنکه ماده ۸ مضافاً به (بعلت توقف در ایران) که کاملاً بی ثبوت است و بنده تقصیرم دارم در این پیشنهاد
 رئیس- آقای شوشتری (اجازه)

آقا سید محمد علی شوشتری- بقصه بنده باید بعد از گذر از مرتبه مزاج (بعلت توقف در ایران اضافه شود برای اینکه در بعضی اوقات کسالت مزاج در بدو ظهور مرض در مزاج ظاهر نمی شود و بعد ظاهر می شود
 مثلا مسکن است یک نفر مستخدمی با بران بیاید و یک کسالتی داشته باشد که مستند بمملکت خودش بود و ربطی با بران نداشته منتهی در وقتیکه با بران آمد آن کسالت ظهور بکند در اینصورت بقصه بنده نباید باو حقوق داد از اینجهت بنده پیشنهاد کردم که اگر بعلت توقف در ایران کسالت مزاجی پیدا کرد آنوقت باو حقوق داده شود
 مغیر- بنده تعجب میکنم چرا این قبیل پیشنهادات باید در مجلس شود چطور می توان تشخیص داد که مرض او راجع ایران نیست و مربوط به مملکت خودش است این وظیفه مجلس نیست کدام دکتري در دنیا هست که بتواند همچو مساله را تشخیص بدهد؟
 به ما چه مربوط است که این نوع مسائل را در مجلس مطرح کنیم؟ آخر ما باید قدری فکر کنیم و آنچه که وظیفه خودمان است پیشنهاد کنیم
 رئیس- رأی می گیریم بقبول توجه بودن پیشنهاد آقای شوشتری آقایان که قابل توجه میدانند قیام فرمائید (کسی قیام نکرد)
 رئیس- قابل توجه نشد پیشنهاد آقای تهرانى
 (باین ترتیب قرائت شد)
 ماده ۸ را بترتیب ذیل پیشنهاد می- نمایم:
 ماده ۸ هر يك از مستخدمین بلژیکی مزبور که بواسطه علت مزاج مجبور به معاودت وطن و استعفا از خدمت دولت ایران گردید مغارج معاودت او بتناسب مغارجی که در موقع آمدن پرداخته شده تأدیبه خواهد شد
 رئیس- بفرمائید
 آقا شوشتری محمد علی طهرانى - پیشنهاد بنده دوجزه دارد
 ماده ۸ از طرف کمیسیون پیشنهاد شده بنده نسبت بجزء دومش مرضی ندارم فقط در جزء اولش عرض میکنم که مستخدمین بلژیکی از جیسا اینکه خارجی هستند اهمیتشان زیادتر از مستخدمین امریکائی نیست
 ماده ۸ از طرف کمیسیون پیشنهاد شده بنده نسبت بجزء اولش عرض میکنم که مستخدمین بلژیکی از جیسا اینکه خارجی هستند اهمیتشان زیادتر از مستخدمین امریکائی نیست
 همانطور که نسبت بامریکائیها مقرر شده همانطور هم در باره بلژیکیها باید مقرر شود
 در قانونی که چند روز قبل برای مستخدمین امریکائی گذشت این ماده نوشته شده و بنده حالا هم تقره دوم ماده بازدم

قانون استخدام امریکائیها را حیوانت تا آقایان ملاحظه فرمائید
 (هر يك از مستخدمین امریکائی مزبور که بواسطه علت مزاج مجبور به معاودت وطن و استعفا از خدمت دولت ایران گردید مغارج معاودت او بتناسب مغارجی که در موقع آمدن پرداخته شده تأدیبه خواهد شد
 از اینجهت بنده حالا بجای جزء اول ماده ۸ که کمیسیون پیشنهاد کرده جزء دوم از ماده ۱۱ قانون استخدام امریکائیها را پیشنهاد کرده ام چه جهت دارد که خورده خورده بالا برویم؟ این قانون مستخدمین امریکائی در مجلس تصویب شده با کمال اهمیت است مستخدمین امریکائی دارند و با احتیاج تامه ای که دولت ایران با استخدام آنها دارد معذرت در موقع مرض و عودت آنها ما این ماده را باین کیفیت وضع کردیم
 حالا چه دلیل دارد که در باره مستخدمین بلژیکی قائل شویم که در موقع مرض و عودت از ایران یک مرتبه شش ماه حقوق بگیرند؟ و این يك فتح بابی خواهد بود که ما در آنجا خورده خورده بالا برویم
 یعنی در آیه اگر خود استیم يك کثرتی بنده بجای شش ماه حقوق دوازده ماه حقوق بدهیم همین طور کم کم بالا بروم تا برسد بدوازده سال از این جهت بنده مستعدم همانطور که ما در باره مستخدمین يك دولتی قوی مثل امریکا معمول داشته ایم در باره مستخدمین بلژیکی هم از همان قرار عمل نمایم و زیادتر را نباید قائل شویم
 بنده متأسفم که چرا نماینده دولت در اینجا نیست تا دفاع کند
 مغیر- این قانون یا قانونی که در باره مستخدمین امریکائی نوشته شده طرف مقایسه نیست بواسطه اینکه ما برای هر يك نفر مستخدمین امریکائی که دو هزار و پانصد تومان خرج سفر قائل شدیم در صورتی که برای یک نفر مستخدم بلژیکی نمی توانیم آن اندازه خرج سفر قائل شویم زیرا راه آنها دورتر و راه آنها نزدیکتر است همینطور در حقوق و سایر شرایطشان تفاوتی در بین هست و بهلاوه همانطور که آقای تدین فرمودند این مسائل مرضی الطریقین است و اینطور که در این قانون نوشته شده در نتیجه مذاکرات زیادی بوده که در کمیسیون بعمل آمده است تصور فرمائید هر چه گفته ما سهولت قبول کرده ایم غیر بلکه در جزئیاتش مذاکرات زیاد شده تا بالاخره اینطور نوشته شده و این آخرین ترتیبی است که منقذ علیه بوده چیزی که در اینجا منظور شده چیزی کم کرد

چون فلا چیزی در دستور نیست
بنده پیشنهاد میکنم جلسه را ختم کنیم
فاطمی - بنده مخالفم
رئیس - بفرمائید
فاطمی - بنده خودم يك پیشنهادی کرده‌ام چند فقره شهره‌مآبی است که از دوماه قبل تا کنون آمده به کمیسیون بوده و کمیسیون بودجه ها را بپورت داده است .
بعضی از آقایان را بنده اینجا می بینم کتا اسم شهریه مستری می آید عصبانی می شوند بنده نمی خواهم از عقیده آقایان تنقید کنم زیرا حق دارند اظهار عقیده کنند . . .
ولی بالاخره باید تکلیف اینها معلوم شود بیاید در مجلس مطرح شود آقایانی که مخالف هستند برای ندهند و رد کنند چرا در آن تابلوی بزرگ می بنویسند لوایسی که برای دستور حاضر است .
هلت ندارد يك چیزهایی هینطور معوق بماند . کمیسیون بودجه وظیفه خودش را عمل کرده و راپورت داده است و ممکن است امروز جزء دستور شود اگر مجلس قبول می کند بکنند و اگر نمی کند رد کند و بالاخره بنده مخالفم با اینکه يك مقداری بظنر مانده است و يك چیزهایی هم برای دستور حاضر شده جلسه ختم شود
رئیس - آقایانیکه با پیشنهاد آقای د کتر احتشام موافقت قیام فرمایند (عده قلیلی برخاستند)
رئیس - تصویب نشد
پیشنهاد آقای فاطمی (شرح ذیل قرائت شد)
بنده پیشنهاد می کنم راپورت کمیسیون بودجه راجع به شهریه جزء بفرمائید .
فاطمی - بنده نظر بخصوصی ندارم چند فقره راپورت است که از کمیسیون گذشته و بلا تکلیف مانده است تقاضا می کنم آنها جزء دستور شود که اگر قبول می شود بشود رده می شود بشود هینقدر تکلیفش همین شود
رئیس - آقای آقامیرزا احمدخان اعتبار (اجازه)
الان مجلس رای داد که این سه فقره خبر جزء دستور شود .
مسئوریش را فرمودید که چون کترات است و بنده ایران نیست باید برود به کمیسیون خارجه .
راجع بآن بنده عرضی ندارم ولی آن دو فقره دیگرش کترات نیست . يك اضافه حقوق مستری است که دولت پیشنهاد کرد و گمان میکنم محتاج راپورت

کمیسیون خارجه نیست .
راجع بآن مال تا و د کتر مسن - السلطنه يك حقوقهایی دولت پیشنهاد کرده که کمیسیون رد کرده است و محتاج بر ارجاع به کمیسیون خارجه نیست
رئیس - قسمت اول که از دستور خارج شد
آقامیرزا سید احمدخان اعتبار دوم و سوم را عرض کردم
رئیس - در واقع پیشنهاد ایشان شامل همان می شود .
آقایانی که با پیشنهاد آقای فاطمی موافقت قیام فرمایند (عده قلیلی قیام نمودند)
رئیس - تصویب نشد
(راپورت کمیسیون بودجه راجع بمسئول السلطنه بمضمون ذیل خوانده شد)
کمیسیون بودجه لایحه نمره ۳۹۷۴۱ دولت را در خصوص د کتر هینت مسن - السلطنه مورد مطالعه قرار داده و نسبت بشخصه تومانی آن که مشمول قانونست موافقت و در یک هزار تومانی بقیه اخذ رای بعمل آمده تصویب نگردید
رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)
آقا سید یعقوب - با راپورت موافقم .
رئیس - آقای کازرونی (اجازه)
کازرونی - موافقم راپورت
رئیس - آقای عظیمی (اجازه)
عظیمی - بنده هم موافقم
رئیس - آقای عراقی چه طور ؟
عراقی - بنده هم با راپورت موافقم
رئیس - مخالفی ندارد ؟ (گفته شد - خیر)
رئیس - رأی میکنم باورده .
آقایانی که مفاد خبر کمیسیون را تصویب می کنند ورقه سفید والا ورقه کبود می دهند .
آقا شیخ فرج الله - آنهایی که تصویب می کنند ورقه سفید بدهند ؟
رئیس - عرض کردم اشخاصی که مفاد خبر کمیسیون بودجه را تصویب می کنند ورقه سفید والا کبود می دهند (اخذ و استخراج آراء بعمل آمد و نتیجه بقرار ذیل حاصل شد)
ورقه سفید علامت قبول : ۶۲ -
ورقه کبود علامت رد : ۴ -
رئیس - عده حضار ۹۲ با ۶۲ رأی تصویب شد
اسامی موافقین ، آقایان - آشتیانی ، آقا سید حسن کاشانی ، آقا میرزا علی خان خطیبی ، عظیمی ، اکبر میرزا .

شیروانی . نجات . فرمند . آقا شیخ محمدتقی ذوالقدر . عباس میرزا فیروز . آقا سید یعقوب . فرج الله خان آصف . آقا شیخ فرج الله . آقا سید مصطفی بهجانی . آقا سید احمد بهجانی . آقا میرزا حسین خان اسفندیاری . ابوالحسن خان بیزینیا . حاج حسن آقا ملک . حاج سید عبدالطالی دبیبا . د کتر امیرخان اعلم . آقا میرزا فتح الله خان اکبر . آقا میرزا محمد خان مصدق . امیر حسین خان بختیاری . د کتر غیب . مرتضی قلی خان بیات . محمد ولیخان اسدی . صدرانی . مفتی . آقامیرزا آقاخان . روحی . حاج شیخ عبدالرحمن . آقامیرزا عبدالله خان دیوان بیگی . کی استوان . حاج میرزا علی رضا . خواجوی . لطف الله خان القزوانی . شریعتدار . یاسانی . میرزانی آقا میرزا محمدخان معظمی . حاج میرزا اسدالله خان . حبیب الله خان شادلو . د کتر آقایان . آقا میرزا حسینخان دادگر . رهنما . زاهدی . آقا میرزا حبیبخان کمالوند . اتحاد . ناصر ندامانی . کازرونی . آقا سید احمد خان اعتبار . حاج آقا اسماعیل البونی . محمد هاشم میرزا آقا شیخ جلال . اسهیل خان نقاشی . د کتر احتشام . آقا سید حسن اجاق . آقا میرزا شهاب الدین . سلیمان میرزا تقی زاده .
اسامی مخالفین - آقایان ، مستوفی - الممالک فیروز میرزا فیروز آقا سید مهدی خان فاطمی . د کتر حسین خان بهرامی (خبر کمیسیون بودجه راجع بزیرال مالنا بشرح ذیل خوانده شد)
کمیسیون بودجه نمره ۳۷۵۰۰ راجع بزیرال مالنا را مورد مطالعه قرار داده و نسبت بمبلغ هفتصد تومانی آن مشمول قانونست موافقت و در بیاضد تومانی بقیه اخذ رای بعمل آمده تصویب نگردید
رئیس آقا آقا سید یعقوب (اجازه)
آقا سید یعقوب بنده متأسفانه در اینجا موافقت کردم در يك چیزی که بر من معنی بود و نفهمیدم این که نوشته شده است مطابق قانون مقصود کدام قانون که ما آن هفتصد تومانی را تصویب کنیم و بقیه را رد کنیم؟ بنده که همچو قانونی ندیدم که در دوره چهارم و پنجم از مجلس گذشته باشد که يك کسی در اول - اعلت مظفر الدین شاه يك دندانی خاخته است ورقه است قرنگستان حالا این برای آن شخص قانون بشود بنده که این را قانون نمی دانم
بلاوه قانون استخدام در مملکت است مگر اینکه آقای مخبر توضیح بدهند که مقصود از قانون چه قانونیست که بنده هم ملتفت شوم والا با هفتصد تومانی هم مخالفم .
مخبر - بنده شخصاً هم با آن لایحه و هم با این لایحه مخالفم ولی نظر کمیسیون را

عرض می کنم
آن قانونی که شوال می فرماید آن قانون می دووم جزو است که مجلس گذشته و در اینجا می گوید مستمریات اتباع خارجه اگر با یکی از این چهار شرط مطابقت کرد باید با نهاد داده شود .
نظریاتی که این حقوق زیرال مالنا محال هفتصد تومانی مشمول آن قانون می شود کمیسیون تصویب کرد و نسبت بیاضد تومانی دیگرش چون مشمول آن قانون نیست اولها آن را رد کرده است
رئیس - آقای عراقی (اجازه)
عراقی - باخبر کمیسیون موافقم .
رئیس - آقای شیروانی (اجازه)
شیروانی - بنده تقاضا می کنم که نسبت به هفتصد تومانی که تصویب شده است رای گرفته باشد و نسبت بیاضد تومانی که رد شده است جدا گانه رای گرفته شود .
رئیس - آقای تدین (اجازه)
تدین - این يك جزه است . قابل تجزیه نیست برای اینکه لایحه دولت راجع بیاضد تومانی بودند راجع به هفتصد تومانی و اینکه هفتصد تومانی را هم در راپورت ذکر کرده اند من باب اطلاع خاطر آقایان بوده است و من محل بحث نیست و آنچه که محل بحث فرمایند که بنده هم ملتفت شوم . چون مقصود از تقاضای تجزیه این است که باین دو قسمت جدا گانه رای داده شود و چون نباید این هفتصد تومانی قانونی است یا قانونی نیست نمیتوانم رأی بدهم . اگر این مواد را بفرمایند دیگر اشکالی ندارد و ممکن است تجزیه نشود و ما بهر دو جزش رأی بدهیم . . .
بکنفرانزمانند گمان هفتصد تومانی برطبق قانون است . . .
محمد هاشم میرزا - این جزه قریبی است اینکه نمی شود ما ندانیم آن موادی که ایشان میفرمایند چیست و رأی بدهیم یا شاید با همان موادی هم که ایشان فرمودند ما مخالف باشیم .
این که قانون اساسی نیست که وکیل حق نداشته باشد یا مواد آن مخالفت کند . . .
مخبر - این مسئله اشتباه شده است بعضی از برای اینکه مقصود بنده این بود که وکیل حق ندارد راجع بقانون سی دووم جزوا اصل نظر کند .
آقای آقا سید یعقوب توضیح خواستند و فرمودند اینکه اینجا نوشته شده است (قانون) مقصود کدام قانون است بنده عرض نوشته و گمان میکنم چندان محتاج به تجدید نظر نیست .
بطور ضمنی هفتصد تومانی را تصویب

که در حقیقت ما بر دکردن بیاضد تومانی رأی بدهیم نه تصویب کردن هفتصد تومانی و گمان می کنم این تقاضای بنده هم مطابق نظامنامه است
رئیس - خوب رأی میکنیم که تجزیه شود یا نه ؟ . . .
شیروانی - به تجزیه نمی شود رأی گرفت .
رئیس - چون عقیده آقای تدین اینست که در واقع دو جزه ندارد و ظاهر آن هم همینطور است و سرکار میفرماید دو جزه دارد باید رأی بگیریم . آقایانی که عقیده دارند تجزیه بشود قیام فرمایند . (ممدودی قیام نمودند)
رئیس - تصویب نشد . اگر میل دارید تجزیه شود ممکن است پیشنهاد دولت را بطور اصلاح پیشنهاد کند .
شاهزاده محمد اشرف میرزا (اجازه)
محمد هاشم میرزا - چون آقای مخبر فرمودند این هفتصد تومانی مطابق موادی است که از مجلس گذشته و بنده خاطر ندارم که از مجلس يك همچو موادی گذشته باشد استدعا دارم آن مواد خودشان بفرمائید یا قرائت کنند که ما هم بدانیم آن ماده ها کدام است و این شامل کدام يك از آن است و ما هم نظر داریم اگر دو نظر دارند بفرمایند که بنده هم ملتفت شوم . چون مقصود از تقاضای تجزیه این است که باین دو قسمت جدا گانه رای داده شود و چون نباید این هفتصد تومانی قانونی است یا قانونی نیست نمیتوانم رأی بدهم . اگر این مواد را بفرمایند دیگر اشکالی ندارد و ممکن است تجزیه نشود و ما بهر دو جزش رأی بدهیم . . .
بکنفرانزمانند گمان هفتصد تومانی برطبق قانون است . . .
محمد هاشم میرزا - این جزه قریبی است اینکه نمی شود ما ندانیم آن موادی که ایشان میفرمایند چیست و رأی بدهیم یا شاید با همان موادی هم که ایشان فرمودند ما مخالف باشیم .
این که قانون اساسی نیست که وکیل حق نداشته باشد یا مواد آن مخالفت کند . . .
مخبر - این مسئله اشتباه شده است بعضی از برای اینکه مقصود بنده این بود که وکیل حق ندارد راجع بقانون سی دووم جزوا اصل نظر کند .
آقای آقا سید یعقوب توضیح خواستند و فرمودند اینکه اینجا نوشته شده است (قانون) مقصود کدام قانون است بنده عرض نوشته و گمان میکنم چندان محتاج به تجدید نظر نیست .
بطور ضمنی هفتصد تومانی را تصویب

خارجه که دارای شرایط چهار گانه ذیل در همان قانون است حالا اگر بنده بخوام کاملاً توضیح بدهم درست در نظر نیست از قبیل تصویب نامهای قبل از دوره چهارم از قبیل فرمان از قبیل چه وجه است . اگر میفرمایند بفرمایند قانون را باورده و ملاحظه بفرمایند قانون سی دووم جزواست که از تصویب مجلس گذشته است
اما راجع باین قسمتی که آقای شیروانی پیشنهاد کرده اند و سرکار هم اشاره فرمودید این يك تصویب جدیدی نیست که امروز بخواهید تصویب بفرمایند چون این مبلغ از مستری این اشخاص نیست باین قانون تراجم پیدا میکرد باین جهت از طرف دولت كسب تکلیف شد و پیش نهاد شد و آمد بکمیسیون و در کمیسیون هم که آمد با سوابق امر فهمیده شد که این هفتصد تومانی مستری مطابقت میکند با آن قانونی که از مجلس گذشته و در بیاضد تومانی مطابق نمیکند
این بود که کمیسیون چون دید آن بیاضد تومانی مطابق نمی کند اما نظر منفی نیست بآن اتخاذ کرد والا چیزها اثبات نگرد فقط نظر منفی نسبت بآن بیاضد تومانی علاوه اتخاذ کرد
از اینجهت این مسئله قابل تجزیه نیست (پیشنهاد آقای آقای شیروانی بشرح ذیل قرائت شد)
پیشنهاد میکنم بلاجه دولت رأی گرفته شود
(لایحه پیشنهادی دولت راجع به مستری زیرال مالنا بشرح ذیل خوانده شد)
ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است مبلغ یک هزار و دویست تومانی مستری اعطایی در باره زیرال مالنا را که امکان بپردازد . . .
رئیس - رأی نطعی نمیشود گرفت چون اصلاح است رای مایه بقابل توجه بودنش گرفت .
آقایانیکه این اصلاح را قابل توجه میدانند قیام فرمایند (عده قلیلی برخاستند)
رئیس - قابل توجه نشد .
آقای کازرونی پیشنهادی کرده اند که قرائت میشود
اینطور قرائت شد
بنده پیشنهاد میکنم خبر کمیسیون اینطور اصلاح شود :
لایحه ۳۸۵۰۰ راجع بیاضد تومانی اضافه حقوق در باره زیرال مالنا را مورد بحث قرار داده با اکثریت رد کرد
رئیس - آقای کازرونی (اجازه)
کازرونی - خبر کمیسیون بودجه فارس نوشته و گمان میکنم چندان محتاج به تجدید نظر نیست .
بطور ضمنی هفتصد تومانی را تصویب

کرد . حالا مشمول قانون بود یا نبود مورد بحث ما نیست
لیکن ما نفهمیده و ندانسته بدون اینکه سابقه را بدانیم و بدون اینکه بفهمیم آیا این هفتصد تومانی هم شامل قانون میشود یا نشود بیایم رأی بدهیم گمان میکنم بی مورد باشد باین جهت بنده پیش نهاد کرده که ما بقیماً و اثباتاً در باره بیاضد تومانی رأی بدهیم و به مسئله هفتصد تومانی کار نداشته باشیم
رئیس - عقیده کمیسیون چیست ؟
مخبر - بنده درست ملتفت نشدم پیش نهاد آقا چیست ولی مقصود کمیسیون همان است که توضیح دادم حالا اگر مقصود آقا هم همین است که آن رأی کمیسیون یعنی آن بیاضد تومانی که کمیسیون رد کرده قبول شود که اشکالی ندارد ولی اگر چیز دیگر است که بنده نمیدانم .
رئیس - این را از طرف کمیسیون نوشته اید .
کازرونی - بنده پیشنهاد کرده ام عبارت خبر اینطور اصلاح شود (پیشنهاد ایشان مجدداً خوانده شد)
مخبر - نظر کمیسیون هم همین بود
رئیس - آقای یاسانی (اجازه)
یاسانی - این پیشنهاد آقا و ما را گمانی که می شود برای این است که ضمناً آن هفتصد تومانی را ما در باره اش رأی ندهیم و این کلمه اضافه حقوقی که ذکر میشود ضمناً آن هفتصد تومانی را تثبیت میکنند این است که بنده عقیده دارم کلمه اضافه را بزنند .
کازرونی - بنده هم قبول میکنم اضافه حقوق کسر شود
رئیس - اگر باین ترتیب نوشته شود بهتر است .
مجلس شورای ملی لایحه شماره ۳۷۵۰۰ دولت راجع بقراری بیاضد تومانی اضافه حقوق در باره زیرال مالنا را تصویب نمی نمایند .
رئیس - برای می گیریم آقایان موافقین ورقه سفید و آقایان مخالفین ورقه کبود خواهند داد .
(اخذ و استخراج آراء بعمل آمده نتیجه بقرار ذیل حاصل گردید)
ورقه سفید علامت قبول ۶۳
ورقه کبود علامت رد ۲
رئیس - عده حضار ۹۱ با ۶۳ رأی تصویب شد
اسامی موافقین - آقایان آقامیرزا سید حسن کاشانی . حاج سید محمد سلطانی . حسنعلیخان فرمند . خواجوی . آقا میرزا محمدتقی ذوالقدر . عظیمی . عباس میرزا فیروز . فرج الله خان آصف . آشتیانی . آقا شیخ فرج الله . آقا سید مصطفی بهجانی .

آقا سید یعقوب . آقا سید سید احمد بهجانی . آقامیرزا علیخان خطیبی . حاج میرزا رضا شریعتدار . آقامیرزا حسینخان اسفندیاری . آقامیرزا فتح الله خان اکبر . آقا سید حسن خان زبیه . روحی . حاج میرزا مهدی الملی . دیبا . آقا شیخ محمد علی طهرانی . آقامیرزا محمدخان مصدق . حاج شیخ عبدالرحمن . حاج میرزا علیرضا . مرتضی قلیخان بیات . صدرانی - محمد ولیخان اسدی . تدین . آقا میرزا احمدخان شریعتدار . د کتر حسن - خان بهرامی . آقامیرزا عبدالله خان - حبیب الله خان شادلو . آقامیرزا محمدخان معظمی . آقا میرزا محمدخان معظمی . دوانبیگی . آقامیرزا آقاخان . لطف الله خان نقاشی . آقا رضاهمدی . آقامیرزا احمد خان اثباتی . یاسانی . صدرالامام معظمی - آقا میرزا جوادخان خوشی . آقا سید کاظم خان اتحاد . آقامیرزا حبیب الله خان کمالوند . آقا شیخ جلال الدین . آقامیرزا حسنخان دادگر . ناصر ندامانی . آقا میرزا مهدیخان زهدادی - سلیمان میرزا - آقامیرزا سید احمد ختن اعتبار کازرونی - تقی زاده - حاج آقا اسماعیل آقا شیخ محمد علی المونی . آقا سید حسن اجاق . دولت آبادی . محمد هاشم میرزا . علائی . آقامیرزا سید احمد احتشام . آقا میرزا شهاب الدین . اکبر میرزا . آقامیرزا ابوطالب خان شیروانی .
مخالف : آقا سید مهدیخان فاطمی . مسفوفی الممالک سلطانی . بنده پیشنهاد میکنم جلسه ختم شود
رئیس - چند فقره پیشنهاد رسیده است قرائت میشود
(شرح ذیل خوانده شد)
امضاه کنندگان ذیل پیشنهاد می نمایند از تاریخ بیست و پنجم خرداد مادام آخر امر دادام جلدات ملتی مجلس شورای ملی هفته دوروز منعقد شود .
پیشنهاد آقا مهدی بنده پیشنهاد میکنم عبارت هفته دوروز معین شود سه و شنبه و پنجشنبه
پیشنهاد آقای بزرگانی نظر بگرامی فوق العاده بام تابستان که مانع از کار کردن متوالی میباشد بنده پیشنهاد میکنم جلسات علنی هفته دو روز تعیین شود .
پیشنهاد آقای تدین پیشنهاد میکنم که جلسه ات رسمی مجلس از این بعد در در هفته ۲ روز و ایام یکشنبه و ۳ شنبه قبل از ظهر برای این امر تخصص داده شود .
رئیس - باید قبل از رای گرفته شود به پیشنهاد اولی که محدود کرده است بیکدست معینی .
یاسانی - بنده مخالفم
رئیس - بفرمائید
یاسانی - بنده با تمام این پیشنهاد ها مخالفم . نظر بگرامی اساسی که مجلس

داد و همچنین کار های مهمی که مانده است مجلس نباید تعطیل شود و عقیده بنده این است که مجلس همیشه طرفدار منافع است .

بعضی از نمایندگان - (با همه این - طور نیست)

(صدای زنک رئیس)

باسامی - بنده عقیده این است - داد و فریاد ندارد بنده مستمدم که مایل بطوری که میبایستی هلاک داشته باشیم بیکار نداریم .

طرف ملت وظیفه میخوریم که برای ملت کار کنیم و نباید کار شخصی را بر کار عمومی بدهیم !!

امروز بنده این پیش نهاد را کردم و هیچ هم مقصود ظفره نعل نیست همچوقت هم برای کار شخصی بنده و بعضی از آقایان دیگر که پیشنهاد کرده ام اجازه نخواسته ام مقصود پیشرفت کار است و بنده یوست کند و صاف عرض میکنم تا بستان است کرم است بیش از دو روز نمی شود

بعد از این کار کرد در قانون اساسی هم تعطیل پیش بینی شده این حرفها هم بجای خودش صحیح است

ولی این دلیل نمیشود که چهار روز تبدیل بدو روز نشود البته دو روز اگر ما بتوانیم کار کنیم این را بنده علنی میگویم خیلی بهتر انجام وظیفه می شود . مرخصی هم نمی خواهم

(خنده نمایندگان)

بنابر این تصور میکنم مخالفت ایشان بی مورد باشد

باسامی - بنده مطابق نظامنامه می خواهم توضیح بدهم .

رئیس - توضیح میخواهد بدهید

باسامی ملی .

باسامی - غالب آقایان در این مدت گذشته دو ماهه سه ماه چهار ماه تقاضای مرخصی کرده اند و کار شخصی هم داشته باشند ایشان اعتراض کردند که مطابق رای که مجلس داد تو حق نداری این حرف را بزنی بنده میخواهم بگویم که حق دارم (همه)

نمایندگان - صدای زنک)

رئیس - آقای این توضیح نیست .

باسامی - (خطاب بنمایندگان) پس این خنده های شما چه بوده

رئیس - مطابق ماده ۱۰ اگر توضیحی دارید بفرمائید .

باسامی - بنده میخواستم عرض کنم برای کار شخصی اجازه نخواسته ام حتی حالا هم حاضر از مرخصی صرف نظر کنم .

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - رای گرفته می شود پیشنهادی که قرائت شد از بیست و پنجم خرداد تا امروز هفت و دو جلسه .

آقایانی که این پیشنهاد را تصویب می کنند قیام فرمایند .

(جمعی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . پیشنهاد آقای تدین .

(اجازه)

تدین - بنده خیلی متأسفم که آقای باسامی تقاضای مرخصی کرده بودند و یک ساعت قبل در این مجلس تصویب شد فراموش کردیم .

آقا کسی که این عقیده را دارد کار شخصی و مقام بر کار عمومی نمیدارد ما از

که بشیران میروند کرده اند در این صورت بنده عقیده ام این است که اگر این دوروز شنبه و یکشنبه باشد بهتر است

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - دلیل آقای آقا سید یعقوب این بود که بعضی ها میروند بشیران بلی اگر مقصود این باشد آنطور بنگه شما پیشنهاد کرده اید اقم اسپه که دو روز متوالی بیاید و پنج روز بماند ولی مقصود این بود روز متوالی جلسه بودن و پنج روز متوالی جلسه نهدن صحیح نیست زیرا روابط این مجلس و وزارتخانه ها و وزرا هم نمی شود پنج روز موقوف باشد چون ممکن است آقایان بروند در یک گوشه و گمبوی آنها هم بطور تعطیل شود

ولی دوروز در وسط هفته باشد و فاصله بین این دوروز هم کم باشد از نقطه نظر مصالح دولت و مملکت بهتر است

رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای تدین را تصویب میکنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . پیشنهاد آقای دادگر

(به مضمون ذیل خوانده شد)

پیشنهاد می کنم که راه بندر جز جزو دستور جلسه آتی باشد

رئیس - آقای دادگر (اجازه)

دادگر - بنده این پیشنهاد را کردم ولی پس از پیشنهاد یافتم که هنوز دیورت کمیسیون داده نشده است و استدعا کردم از آقای مخبر که اگر ممکن است تا شنبه رایوز آن طبع و توزیع شود که جزو دستور روز یکشنبه گراشته شود

بنابراین گمان میکنم با این فرض اشکالی نداشته باشد و این مرد هم خسته شد از بسکه می رط اینجا معطل شد بلکه این مسئله بالاخره بیک جایی خاتمه پیدا کنند .

رئیس - اگر حاضر شود جزو دستور خواهد شد .

ولی مقدم بر این خبر کمیسیون بودجه راجع به مستخدمین بلژیکی خواهد بود .

آقای بیات

(اجازه)

بیات - لایحه میزبان از برای سکه اظهار کردند برای وزیر کشته حاضر میشود و بنده مستمدم که آن مقدم بر این لایحه است و خوب است ابتدا لایحه میزبان جزو دستور بعد از آن لایحه

رئیس - آقای دامغانی (اجازه)

شریعتی دامغانی - لایحه میزبان بر فرض که حاضر باشد یکی دو جلسه لغایت نخواهد کرد که تمام شود

ولی این لایحه راه بندر جز چون

خبرش را حاضر خواهند کرد و قبل از بیست چهار ساعت برای روز یکشنبه طبع و توزیع خواهد شد

بنابر این اشکالی ندارد که زودتر تکلیفش معلوم شود و صاحب امتیاز هم زودتر بتواند به عملیات مهتمم موفق شود از این جهت بنده تصور میکنم اگر یک روز وقت مجلس صرف شود و این کار را تمام کند اینکار یک سال جلو می افتد در اینصورت بنده مستمدم که مطابق پیشنهاد آقای دادگر بهتر این است راه بندر جزو دستور باشد بعد از آن لایحه میزبان

رئیس - خوب رای می گیرم آقایانی که تصویب میکنند لایحه راجع راه بندر خبر مقدم بر لایحه میزبان باشد قیام فرمایند .

(غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . پیشنهاد آقای کازرونی .

(شرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم جز قوانین بی مدت غیره جزو دستور یکشنبه شود جمعی از نمایندگان - حاضر نیست

(مجلس مقارن ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی حسین پیرنیا منشی م شهاب

دکتر احتشام طباطبائی

رئیس - در صورت مجلس اشکالی نیست .

(گفتند خیر)

رئیس - آقای فرمند (اجازه)

فرمند - نان شهر طهران بیک وضع بدی بیرون آمده است که با آن قابل تحمل و خوردن نیست بنده تصور میکنم از طرف مجلس شورای ملی باید یک تذکری در این خصوص به وزارت داده شود در یک مملکتی که حاصل خیزترین ممالک دنیا است در پای تعفتش باید نانی ببرد و به بندگی خوردنی نباشد این مسئله خیلی اسباب تأسف است و علت ندارد جز مهملی و عدم دقت و بی خبری . والا در مملکت ما گندم فراوان است و از چندین سلطان آباد عراق ممکن است الان گندم وارد کرد اما چون وسائل حمل و نقل ندارند نمیتوانند بطهران حمل کنند بنده یکسال قبل خدمت آقای رئیس الوزرا عرض کردم که برای اداره ارزاق شویست فکر یک وسیله نقلیه بکنند و با کنتل ماکرمک هم در آنخصوص صحبت کردم بنده بطور پیش نهاد کردم که اگر خریداری یک تومان بقیمت هزار تومان می شود و با این صد هزار می شود قرض هشتصد هزار تومانی که به مدت ۱۲۱۰ سال مستهلك شود آنوقت با این هشتصد هزار تومان می شود اتومبیل پارکش خرید که با این اتومبیل ما معادل هفت هشت هزار شتر با برید آقای رئیس الوزرا عقیده بنده را بپذیرند و کنتل اگر ماکرمک هم این عقیده را بپذیرند بنده بدینخانه تا باصال ۱ سال می گذرد در آن خصوص اقدامی نشده امروز که گرفتار عسرتان شده ام بواسطه نبودن شتر است چون شتر هادر اینفصل بر روغن مالی رفته اند حالا بنده تصور میکنم دولت وسایل نقلیه که دارد چه از بست خانه و چه قشونی اگر آنها را کسک بدهند با اداره ارزاق که از خارج جنس بطهران وارد کنند رفع عسرتان بشود و در اینخصوص پیش نهادی دارم که ملاحظه میفرمائید اگر مقتضی بود رای بدهید .

رئیس - آقای عراقی (اجازه)

عراقی - مدتی است راجع بقضیه ۲۲ اردیبهشت که در قانون انحصاری قند و جای نوشته شده بین تجار و دولت اسباب اختلاف شده است یعنی یک کمرک سرحدی در قصر شیرین هست در کرمانشاه هم یک هست که کمرک خانه دارد تجار قبل از ۲۲ اردیبهشت قند را از قصر عبور داده انجولی بکرمانشاه که دارای یک کمرک خانه است وارد نکرده بودند در کرمانشاه کمرک وارد شده می گویند اینجا کمرک خانه است و تجار روی هستند که کمرک خانه در قصر است و این

اسباب اختلاف بین تجار و همدان و کرمانشاه و عراق و دولت واقع شده و تلگرافاتی هم کرده اند که تقدیم مجلس کرده ام نمیشود این بود راجع باین ۲۲ اردیبهشت و کمرک خانه قفسه و کرمانشاه بدون تذکر داده شود یک تریبی بنده که تجار بیچاره از گرفتاری راحت شوند .

رئیس - آقای شوشتری (اجازه)

شوشتری - عرایضی که در جلسه قبل بنده راجع باستر آباد کردم اگر چه جلسه گذشته در صورت مجلس قرائت شد و کاملاً مطابق با اظهارات بنده بود لیکن جراند برخلاف انتشار داده بودند یعنی تصور میکنم سوء تفاهم و سوء اشتباه شده .

(خنده نمایندگان)

شوشتری - بلی سوء تفاهم شده سوء اشتباه هم غلط نیست بنده اظهار نکردم اهالی استر آباد از دولت خواسته اند از تر کنتستان و ترکمانیه صرف نظر شود اظهار کردم ترکمنها بواسطه فشاریکه ما آنها وارد شده خود آنها درخواست کرده اند و دیگر اینکه بنده اظهار نکردم اسلحه را زمین بگذارند بروند کجا میروند نمیتوانند بروند و نایستی هم بروند چون این اشتباه شاید یک چشمهائی در اطرافش باشد خواستم این توضیح را عرض کرده باشم .

رئیس - آقای دامغانی (اجازه)

دامغانی - مکرر در مجلس مذاکره شده که راجع به مستخدمین وزارت پست و تلگراف از حیث قانون استخدام تبعیض میشود یعنی موادی که بر ضرر مستخدمین است اجرا است درباره آنها کاملاً اجرا شده ولی موادی که بر له آنهاست اجرا نمی شود مراسله هم از اجراء پست دو روز قبل رسید بود گویا خدمت آقایان هم باشد که از این قسمت شکایت کرده اند مثلا حقوق نقاد از آنها کسر گذاشته می شود ولی مواد نانیه در مواد آنها اجرا نمیشود اخیراً گویا تصمیم گرفته شده است اشخاصیکه پیش از پنجاه و پنج سال دارند از خدمت متقاعد کنند و توسط همه آقایان شکایت کرده بودند خوب است تذکری بوزارت پست و تلگراف و وزارت مالبه داده شود که مواد قانون استخدام بطور عادلانه درباره آنها اجرا شود . بعضی از نمایندگان دستور .

رئیس - وارد دستور بشویم .

(گفتند بلی)

رئیس - دستور غیر کمیسیون قیام نامه راجع راه بندر جز است

(ساد اول زاپرت مزبور شرح ذیل قرائت شد)

ماده اول - مجلس شورای ملی اعطای

امتیاز انحصاری ساختن و ادیر داشتن چهار رشته راه شوش اطراف بندر جز را بشرح مذکور در ماده دوم امتیاز نامه برای مدت سی سال شمسی که ابتدای آن تاریخ میادله این قرارداد است آقای علی قلی خان (مسعود الملک) هزار جریبی تبه مسلم ایران که در این قرارداد نام صاحب امتیاز مذکور میشود بشرابط ذیل تصویب مینماید .

رئیس آقای دامغانی (اجازه)

دامغانی در اینصورت مرضی ندارم

رئیس آقای محمد شام میرزا (اجازه)

محمد شام میرزا - بنده موافقم .

مخالف ندارد

رئیس آقای دادگر (اجازه)

دادگر - بنده هم موافقم

رئیس آقای تجدید (اجازه)

تجدید - موافقم

رئیس - مخالفی ندارد ؟ گفتند خیر

رئیس - رای میگیریم بنده اول آقایان موافقین قیام بفرمایند

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده دوم (شرح ذیل خوانده شد)

ماده دوم خطیر ابرام از بندر جز از راه سازی هزار جریب شهر دامغان و از بندر جز بشهر استر آباد و از بندر جز بقره سو و از بندر جز بشهر اشرف است و صاحب امتیاز مکلف است که قبل از شروع به عملیات نقشه جامعی بمقیاس مناسب از کلیه سیر قطعی راههای فوق الذکر بتوسط مهندس متخصص راه سازی بخرج خود ترسیم نموده بوزارت پست و تلگراف عرضه شود .

چنانچه این نقشه در وزارت قیام نامه مورد ایراد فنی گردد صاحب امتیاز مکلف است رفع معایب آن را بنماید

رئیس - آقای دامغانی (اجازه)

دامغانی - بنده در شور اول مستصری عرض کردم در پیش نهادی هم تقدیم کرده بودم گویا در کمیسیون توجهی نفرموده اند از بندر جز بدامغان دوسه راه دارد یک را پیش این راه ساور معروف است یک راه دیگر هم هست معروف بنالدین یکی در راه دیگر هم هست بنده هیچ ندانستم فلسفه اینکه اختصاص داده اند که صاحب امتیاز باید اینراه را از بندر جز بدامغان از راه ساور هزار جریب تسطیح کند چه چیز است ؟ از صاحب امتیاز هم سؤال کردم هیچ فلسفه در نظر نداشتم از وزارت قیام نامه هم سؤال شد آنها هم پنج فلسفه در نظر نداشتند باینکه راه ساور بنظر بنده یک بعضی قوانین دارد .

اولا راهی است طولانی تر و بعمل

دوره پنجم

تألیف قسمت ترکمن نزدیکتر است و ممکن است در تمام آفرس ماژور بیشتر واقع شود .

بنابراین بنده هیچ اختصاصی برای راه ساور هزار جریب قائل نیستم و تصور میکنم لازم است مطلقاً این قسمت حذف شود و نوشته شود خط سیر ابراه از بندر جز بشهر دامغان و بشهر استر آباد خواهد بود و هیچ خصوصیتی ندارد که راه ساور هزار جریب قید شود اگر بیک مصلحتی هم در این راه در نظر هست این قسمت که مینوسه بمقیاس مناسب از کلیه سیر قطعی راههای فوق الذکر بتوسط مهندس متخصص راه سازی بخرج خود ترسیم نموده بوزارت قیام نامه دارد که بر طبق آن راه ساخته شود آن مقصود را تا من میبکند پس در صورتیکه صاحب امتیاز مکلف بشود باینکه یک مهندس متخصص ببرد و یک نقشه جامعی بر دارد که در وزارت قیام نامه مورد قبول شود و اگر بیک معایب پیدا کند مکلف باشد رفع آنرا بکند دیگر اشکالی باقی نمی ماند بنده عقیده دارم که راه ساور هزار جریب یک قبیلزبایدی است و یک تحلیلی است بر صاحب امتیاز که هیچ دلیل و فلسفه ندارد و علاوه از هلا هم دور تر است و فرس ماژور هم در این قسمت نزدیکتر است یا نتیجه است که پیشنهاد کردم حذف شود

کازرونی - بعضی کمیسیون - حضرت شریعتی مدعا عرض میفرماید کمیسیون قیام نامه در کمیسیون موقع شور بشرف داشتند نماینده دولت هم حضور داشت اظهارات و بیانات صاحب امتیاز هم درست بود و مانعی نداشتند آنجا نظر بآن خود را اظهار کنند البته نظریاتی را هم که فرمودید ما هم درش دقت کردیم اطرافش را هم ملاحظه کردیم بهتر همین ترتیب بود که اتخاذ شده و الاخره اگر قابل هشتم باینکه این صلاح اندیشی را که برای صاحب امتیاز میکنند خودشان باین اندازه صلاح خود را تشخیص نمیدهند .

پس خوب این امتیاز را تصویب نکنیم برای اینکه صلاح و فشار خودشان را تشخیص نمی دهند نه خودش خیر خودش را تصور می دارد و نه دولت خیر عامه و صاحب امتیاز را منظور می دارد

بنده حقیقتاً که نمیتوانم تسلیم این فلسفه بشوم و نمی توانم قرائتات آقارا تصدیق کنم

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - پیشنهاد قرائتی شود (شرح آتی قرائت شد)

پیشنهاد آقای دامغانی - پیشنهاد می کنم از راه ساور هزار جریب از ماده دوم حذف شود .

پیشنهاد آقای دادگر - بنده پیشنهاد

دوره پنجم

تألیف قسمت ترکمن نزدیکتر است و ممکن است در تمام آفرس ماژور بیشتر واقع شود .

بنابراین بنده هیچ اختصاصی برای راه ساور هزار جریب قائل نیستم و تصور میکنم لازم است مطلقاً این قسمت حذف شود و نوشته شود خط سیر ابراه از بندر جز بشهر دامغان و بشهر استر آباد خواهد بود و هیچ خصوصیتی ندارد که راه ساور هزار جریب قید شود اگر بیک مصلحتی هم در این راه در نظر هست این قسمت که مینوسه بمقیاس مناسب از کلیه سیر قطعی راههای فوق الذکر بتوسط مهندس متخصص راه سازی بخرج خود ترسیم نموده بوزارت قیام نامه دارد که بر طبق آن راه ساخته شود آن مقصود را تا من میبکند پس در صورتیکه صاحب امتیاز مکلف بشود باینکه یک مهندس متخصص ببرد و یک نقشه جامعی بر دارد که در وزارت قیام نامه مورد قبول شود و اگر بیک معایب پیدا کند مکلف باشد رفع آنرا بکند دیگر اشکالی باقی نمی ماند بنده عقیده دارم که راه ساور هزار جریب یک قبیلزبایدی است و یک تحلیلی است بر صاحب امتیاز که هیچ دلیل و فلسفه ندارد و علاوه از هلا هم دور تر است و فرس ماژور هم در این قسمت نزدیکتر است یا نتیجه است که پیشنهاد کردم حذف شود

کازرونی - بعضی کمیسیون - حضرت شریعتی مدعا عرض میفرماید کمیسیون قیام نامه در کمیسیون موقع شور بشرف داشتند نماینده دولت هم حضور داشت اظهارات و بیانات صاحب امتیاز هم درست بود و مانعی نداشتند آنجا نظر بآن خود را اظهار کنند البته نظریاتی را هم که فرمودید ما هم درش دقت کردیم اطرافش را هم ملاحظه کردیم بهتر همین ترتیب بود که اتخاذ شده و الاخره اگر قابل هشتم باینکه این صلاح اندیشی را که برای صاحب امتیاز میکنند خودشان باین اندازه صلاح خود را تشخیص نمیدهند .

پس خوب این امتیاز را تصویب نکنیم برای اینکه صلاح و فشار خودشان را تشخیص نمی دهند نه خودش خیر خودش را تصور می دارد و نه دولت خیر عامه و صاحب امتیاز را منظور می دارد

بنده حقیقتاً که نمیتوانم تسلیم این فلسفه بشوم و نمی توانم قرائتات آقارا تصدیق کنم

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - پیشنهاد قرائتی شود (شرح آتی قرائت شد)

پیشنهاد آقای دامغانی - پیشنهاد می کنم از راه ساور هزار جریب از ماده دوم حذف شود .

پیشنهاد آقای دادگر - بنده پیشنهاد

دوره پنجم

تألیف قسمت ترکمن نزدیکتر است و ممکن است در تمام آفرس ماژور بیشتر واقع شود .

بنابراین بنده هیچ اختصاصی برای راه ساور هزار جریب قائل نیستم و تصور میکنم لازم است مطلقاً این قسمت حذف شود و نوشته شود خط سیر ابراه از بندر جز بشهر دامغان و بشهر استر آباد خواهد بود و هیچ خصوصیتی ندارد که راه ساور هزار جریب قید شود اگر بیک مصلحتی هم در این راه در نظر هست این قسمت که مینوسه بمقیاس مناسب از کلیه سیر قطعی راههای فوق الذکر بتوسط مهندس متخصص راه سازی بخرج خود ترسیم نموده بوزارت قیام نامه دارد که بر طبق آن راه ساخته شود آن مقصود را تا من میبکند پس در صورتیکه صاحب امتیاز مکلف بشود باینکه یک مهندس متخصص ببرد و یک نقشه جامعی بر دارد که در وزارت قیام نامه مورد قبول شود و اگر بیک معایب پیدا کند مکلف باشد رفع آنرا بکند دیگر اشکالی باقی نمی ماند بنده عقیده دارم که راه ساور هزار جریب یک قبیلزبایدی است و یک تحلیلی است بر صاحب امتیاز که هیچ دلیل و فلسفه ندارد و علاوه از هلا هم دور تر است و فرس ماژور هم در این قسمت نزدیکتر است یا نتیجه است که پیشنهاد کردم حذف شود

کازرونی - بعضی کمیسیون - حضرت شریعتی مدعا عرض میفرماید کمیسیون قیام نامه در کمیسیون موقع شور بشرف داشتند نماینده دولت هم حضور داشت اظهارات و بیانات صاحب امتیاز هم درست بود و مانعی نداشتند آنجا نظر بآن خود را اظهار کنند البته نظریاتی را هم که فرمودید ما هم درش دقت کردیم اطرافش را هم ملاحظه کردیم بهتر همین ترتیب بود که اتخاذ شده و الاخره اگر قابل هشتم باینکه این صلاح اندیشی را که برای صاحب امتیاز میکنند خودشان باین اندازه صلاح خود را تشخیص نمیدهند .

پس خوب این امتیاز را تصویب نکنیم برای اینکه صلاح و فشار خودشان را تشخیص نمی دهند نه خودش خیر خودش را تصور می دارد و نه دولت خیر عامه و صاحب امتیاز را منظور می دارد

بنده حقیقتاً که نمیتوانم تسلیم این فلسفه بشوم و نمی توانم قرائتات آقارا تصدیق کنم

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - پیشنهاد قرائتی شود (شرح آتی قرائت شد)

پیشنهاد آقای دامغانی - پیشنهاد می کنم از راه ساور هزار جریب از ماده دوم حذف شود .

پیشنهاد آقای دادگر - بنده پیشنهاد

می گنم از ماده دوم جمله (از راه ساوه هزار جریب حذف شود)

رئیس - توجّه می دارم؟

دادگر - بلی بنده توضیح دارم

رئیس - بفرمائید

دادگر - بنده گمان می کنم اساس اینگونه امتیازات برای تسهیلات است چون اساساً مباشرت یعنی يك که مباشر يك نفر ایرانی است و آمده است و يك راهی را امتیاز بگیرد ما باید با موازنه کنیم و تسهیلاتی فراهم کنیم که کار را بهتر انجام بدهد و مقید کردن همیشه کار را مشکل میکند

خود آقای مسعود الملک در خارج بنده تذکره دارند که در گری اکتشافی شده است که خودشان هم مستحق تر بودند و خیلی سهلتر و آسانتر و بهتر است و در ماده هم قبلی هست که اگر دولت بخواهد امتیاز نظری بکند مجال دارد بنابراین این قسمت را بنده پیشنهاد کردم حذف شود

محمد هاشم میرزا - بنده مخالفم

رئیس - عضو کمیسیون هستید؟

محمد هاشم میرزا - بلی

رئیس - بفرمائید

محمد هاشم میرزا - چهار سال است صاحب امتیاز موضوع بحث کمیسیونهای قوائد عامه بود و این ماده هم با توافق نظر دولت و صاحب امتیاز تنظیم شده و اگر این جمله حذف شود معنایش این است که از هر نقطه بخواهد می تواند راه بکشد در صورتی که موادی بدهد که ملاحظه خواهید نمود که دولت ممکن است بخواهد راه آهن بکشد یا این را در پی ببرد تکلیفی برای آن معین کرده است و بطور مطلق نمی شود گفت راه فلان جا امتیاز داده می شود تشریح دولت این است خود پیشنهاد دهنده می از اول این راه را نوشته است و مگر این مذاکره شده و هیچ تردیدی هم نشده است نه از طرف صاحب امتیاز دولت مراجعه شده نه از طرف دولت تذکری داده شده است و در کمیسیون هم مطرح شده و بنظر بنده بطور محصل مضر است و باید بطور مبینی معلوم شود که شاید دولت بخواهد خریداری کند یا بر طبق مواد بعد راه آهن بخواهد بکشد بالتجربه حذف این عبارت را نباید از معنی است و اگر نظر بجنف دارند باید از نماینده دولت توضیح بخواهند و خود پیشنهاد کننده هم در این چهار سال تغییراتی نداده

رئیس - رأی گرفته می شود پیشنهاد آقای دادگر آقایانی که این پیشنهاد را قبول توجه می دانند قیام فرمایند (عده برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشده پیشنهاد آقای تجدد اینطور خوانده شد

بنده پیشنهاد می کنم که این ماده کمیسیون بر گردد

رئیس - آقای تجدد (اجازه)

فصل دهم - راست است در پیشنهادی که مسعود الملک دادند اساساً سادس کمیسیون مطرح شود و واقع شده راه ساوه قید شده است ولی بر طبق پیشنهادی که آقای دادگر فرمودند و اطلاعاتی که از خارج دارم بکارهای مزدیگری در نظر گرفته شده است و از هر حیث هم از حیث سرعت در ساخته شدن و هم حیثه مخارج خیلی تفاوت دارد

یعنی مخارجش کمتر از این راه است و البته اگر آن راه را امانتاً بکمیسیون فواید عامه پیشنهاد کنند و توضیحاتی در اطراف آن راه بدهند قطعاً کمیسیون فواید عامه قبول خواهد کرد و هم آنطور که شاهد شده معاهداتش میرزا فرمودند نظریه دولت هم در این قسمت باید معلوم شود

این است که بنده پیشنهاد کرده ام این ماده فعلاً بکمیسیون بر گردد تا نماینده دولت و خود آن شخص که می خواهد این امتیاز را بگیرد در آنجا حاضر شوند و توضیحات بدهند و يك توافق نظری حاصل شود بعد بیاید به مجلس

رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای تجدد را تصویب میکنند قیام فرمایند (عده قبلی قیام فرمایند)

رئیس - تصویب شد پیشنهاد آقای میرزا یوسف خان عدل (شرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکند از مسطر چهارم پارس عبارت را معنی فوق الذکر نوشته شود توسط مهندس مخصوص راه سازی وزارت فواید عامه ترسیم شود

رئیس - بفرمائید

آقا میرزا یوسف خان عدل - بنده اصلاً این ماده مخالفم و موقع نشد که عرض کنم بنده عقیده ام این نیست که نقشه راه را صاحب امتیاز ترسیم کند و دلش اینست که صاحب امتیاز برای خودش کار میکند و این راه يك راه خیلی مهمی است هم نسبت با اقتصادات مملکت و هم نسبت با ترتیبات دیگر اینست که بقیه بنده دولت باید نقشه این راه را ترسیم کند و صاحب امتیاز بگوید من این را می خواهم منتهی این است که اگر دولت نمی خواهد مخارج ترسیم نقشه را صاحب امتیاز باید بدهد نقشه را دولت ترسیم کند که معلوم شود راه از کجا تا کجا باید باشد و از کجا رد شود و الا صاحب امتیاز هر راهی را که مطابق منافع خودش است ترسیم خواهد کرد و این ممانعت دولت خواهد بود

مغیر - تصوری کنم نماینده محترم درست دقت در این ماده فرموده باشند و الی کلاماً نظریات ایشان تأمین شده صاحب امتیاز می خواهد بکارهای را شروع کند اول باید ببرد پیش يك مهندس متخصص نقشه جامعی بکشد ببرد تسلیم وزارت فواید عامه بکند آنوقت وزارت فواید عامه یعنی دولت این نقشه را معلومات و اطلاعات و نافع و مصالحی که در نظر دارد تطبیق می کند اگر دیده درست است که هیچ و اگر ایرادی داشته باشد صاحب امتیاز می گوید و صاحب امتیاز مکلف است برود اصلاح کند

بعلاوه در خانه بنده تقاضا میکنم رعایت صاحب امتیاز بیچاره را هم بکنند در این مدت متعاضی پوسید می برود بکمیسیون و بر کرده معلوم نیست کی بطور قطع خواهد گذشت

رئیس - آقایانیکه پیشنهاد آقای میرزا یوسف خان عدل قابل توجه میدانند قیام فرمایند

عده قبلی قیام نمودند

رئیس - قابل توجه نشد پیشنهاد آقای یاسائی

بترتیب ذیل قرائت شد

بنده پیشنهاد میکنم بجای (از راه ساوه هزار جریب) تبدیل شود با این عبارت از نزدیکتر

رئیس - آقای یاسائی (اجازه)

یاسائی - همانطور که آقای دامغانی توضیح دادند طرق زیادی مابین دامغان و بندر جبهست و يك راه نزدیکتر از راه ساور هم هست و در پیشنهادی هم که در شور اول طرح و توزیع شده شد

اگر آقایان ملاحظه فرموده باشند در آنجا مخصوصاً آقای دامغانی و بنده هر دو پیشنهاد کردیم راه ساور حذف شود و خود صاحب امتیاز هم عقیده شان اینست که حذف شود برای اینکه راه نزدیک تری هست بنده نمی دانم اصراً اینکجه حتماً باید از آن راه برود و چند فرسخ دور شود برای چیست؟

آقای کازرونی می فرمایند اگر برود بکمیسیون معطل می شود و چند فرسخ راه نزدیکتر شود بصره صاحب امتیاز است آقایان هم باید مساعادت کنند از طریقیکه نزدیکتر است برود غرض شوم شدن راه بندر جبهست بدامغان است و شاید تنها کسی که بین آقایان بچمن ساور نقشه باشد خود بنده باشم بعضی از آقایان هم رفته باشند ولی خود بنده آن راه را رفته ام و می دانم راه دوسه فرسخ دورتر می شود این چه ضرری است که ما صاحب امتیاز میزین راه نزدیکتر پیدا شده و سهلتر هم هست مخارجش هم شاید کمتر باشد بنابراین برای يك صاحب امتیاز

خوبست تبدیل بر راه نزدیکتر شود

مغیر - بفرمائید بجای ساور هزار جریب بنویسیم از راه نزدیکتر بشهر دامغان از راه نزدیکتر ممکن است يك گوهی در جلو باشد که نزدیکتر باشد

ولی در عمل اینطور نیست راه نزدیکتر باشد ولی در عمل اینطور نیست راه نزدیکتر همینطور می شود ما تذکر لازم است عرض کنم دولت با در نظر گرفتن هزار گونه مصالح و راه اطراف کارو يك نقطه نظر هائی که اظهارش شاید در اینجا مقتضی نباشد

این راه را در نظر گرفته و در هر صورت با توافق نظر دولت و صاحب امتیاز این قانون تنظیم شده و هیچ موردی برای اینکه ما بخواهیم بسوزی با صاحب امتیاز بکنیم باقی است متعاضی نمی نوشته اند و این را در همین کرده اند

رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای یاسائی را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

عده قبلی قیام نمودند

رئیس - قابل توجه نشد پیشنهاد آقای یاسائی

بترتیب ذیل قرائت شد

بنده پیشنهاد میکنم بجای (از راه ساور هزار جریب) تبدیل شود با این عبارت از نزدیکتر

رئیس - آقای یاسائی (اجازه)

یاسائی - همانطور که آقای دامغانی توضیح دادند طرق زیادی مابین دامغان و بندر جبهست و يك راه نزدیکتر از راه ساور هم هست و در پیشنهادی هم که در شور اول طرح و توزیع شده شد

اگر آقایان ملاحظه فرموده باشند در آنجا مخصوصاً آقای دامغانی و بنده هر دو پیشنهاد کردیم راه ساور حذف شود و خود صاحب امتیاز هم عقیده شان اینست که حذف شود برای اینکه راه نزدیک تری هست بنده نمی دانم اصراً اینکجه حتماً باید از آن راه برود و چند فرسخ دور شود برای چیست؟

آقای کازرونی می فرمایند اگر برود بکمیسیون معطل می شود و چند فرسخ راه نزدیکتر شود بصره صاحب امتیاز است آقایان هم باید مساعادت کنند از طریقیکه نزدیکتر است برود غرض شوم شدن راه بندر جبهست بدامغان است و شاید تنها کسی که بین آقایان بچمن ساور نقشه باشد خود بنده باشم بعضی از آقایان هم رفته باشند ولی خود بنده آن راه را رفته ام و می دانم راه دوسه فرسخ دورتر می شود این چه ضرری است که ما صاحب امتیاز میزین راه نزدیکتر پیدا شده و سهلتر هم هست مخارجش هم شاید کمتر باشد بنابراین برای يك صاحب امتیاز

مدت دوساله سال مکرر همین مذاکرات شده و اگر صاحب امتیاز بدولت بوزارت فواید عامه پیشنهاد می کرد که من راه دیگری می خواهم تغییر می دادند - بفرمائید تحجیل نکنیم

مجلس با کمیسیون که تحجیل نکرده خود صاحب امتیاز این پیش نهاد را کرده ماهم تصدیق کردیم حالا اگر نظر تغییر دارد ماهم حرفی نداریم ولی خود او اینطور می گوید دولت هم اینطور تصدیق میکنند دیگر لازم نیست که ما نظر آنها را تغییر بدهیم در صورتی که خودش باین ترتیب راضی است

رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای دامغانی را قابل توجه می دانند قیام فرمایند

(عده قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد پیشنهاد آقای دادگر

(شرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم بعد از جمله راه ساور هزار جریب افزوده شود باراهی بهتر که در عمل پیدا شود و مهندس فواید عامه توضیح آن را تصدیق نماید

مغیر - قبول میکنم

رئیس - یکی از آقایان تذکر می دهد که (سیر قطعی او ثبت خط سیر قطعی باید باشد

مغیر - این را هم قبول میکنم سیر قطعی بنویسند

محمد هاشم میرزا - آقای مغیر از طرف خودشان قبول کردند نه از طرف کمیسیون

(ماده دوم مجدداً بشرح ذیل خوانده شد)

ماده ۲ - خط سیر این راه از بندر جبهست از راه ساور هزار جریب یا راه بهتری که در عمل پیدا شود و مهندس فواید عامه توضیح آن را تصدیق نماید بشهر دامغان و از بندر جبهست شهر استر آباد و از بندر جبهست و از بندر جبهست بشرح اشراف است

صاحب امتیاز مکلف است که قبل از شروع عملیات نقشه جامعی ببقیاس مناسب کلیه مسیر قطعی راههای فوق الذکر بتوسط مهندس متخصص راه سازی بخرج خود ترسیم نموده بوزارت فواید عامه تقدیم دارد که بر طبق آن راه ساخته شود چنانچه این نقشه در وزارت فواید عامه مورد ایرادات فنی گردد صاحب امتیاز مکلف است در تمام معایب آن را بنماید

رئیس - رأی گرفته میشود بنده دو بترتیبی که قرائت شد آقایان موافقتین قیام فرمایند

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد ماده ۳ (شرح ذیل خوانده شد)

ماده ۳ - صاحب امتیاز متعهد می شود که از تاریخ مبادله این قرارداد در ظرف یک سال اول شروع عملیات راه سازی نموده و

بکشد

نهایت اینکه شا بفرمائید یکی را امروز بکشد یکی را فردا و غیره و با یکدیگر بکشد و بلاوه و اگر نقشه یکمست را کشید و تسلیم وزارت فواید عامه کرد و قبول شد آن وقت شروع بآن قسمت کرد و يك نقشه دیگر کشید و وزارت فواید عامه قبول نکرد و متعاضی باطل این قانون شد آن وقت يك خرجی از کیسه اش رفته بدون فایده بهر صورت بنده گمان میکنم این پیشنهاد قابل قبول نباشد

رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای دادگر را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(عده قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد پیشنهاد آقای دادگر

(شرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم بعد از جمله راه ساور هزار جریب افزوده شود باراهی بهتر که در عمل پیدا شود و مهندس فواید عامه توضیح آن را تصدیق نماید

مغیر - قبول میکنم

رئیس - یکی از آقایان تذکر می دهد که (سیر قطعی او ثبت خط سیر قطعی باید باشد

مغیر - این را هم قبول میکنم سیر قطعی بنویسند

محمد هاشم میرزا - آقای مغیر از طرف خودشان قبول کردند نه از طرف کمیسیون

(ماده دوم مجدداً بشرح ذیل خوانده شد)

ماده ۲ - خط سیر این راه از بندر جبهست از راه ساور هزار جریب یا راه بهتری که در عمل پیدا شود و مهندس فواید عامه توضیح آن را تصدیق نماید بشهر دامغان و از بندر جبهست شهر استر آباد و از بندر جبهست و از بندر جبهست بشرح اشراف است

صاحب امتیاز مکلف است که قبل از شروع عملیات نقشه جامعی ببقیاس مناسب کلیه مسیر قطعی راههای فوق الذکر بتوسط مهندس متخصص راه سازی بخرج خود ترسیم نموده بوزارت فواید عامه تقدیم دارد که بر طبق آن راه ساخته شود چنانچه این نقشه در وزارت فواید عامه مورد ایرادات فنی گردد صاحب امتیاز مکلف است در تمام معایب آن را بنماید

رئیس - رأی گرفته میشود بنده دو بترتیبی که قرائت شد آقایان موافقتین قیام فرمایند

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد ماده ۳ (شرح ذیل خوانده شد)

ماده ۳ - صاحب امتیاز متعهد می شود که از تاریخ مبادله این قرارداد در ظرف یک سال اول شروع عملیات راه سازی نموده و

منتهی تا مدت ۳ سال بعد از تاریخ مبادله قرار داد راه ساور هزار جریب تمام برساند

رئیس - آقای رضوی (اجازه)

رضوی - بنده گمان میکنم این يك تضییعی باشد برای صاحب امتیاز همه نمایندگان

رئیس - آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - بنده در اینجا ملتفت نشدم مقصود از شروع عملیات چیست اگر مقصود نقشه برداری باشد عیب ندارد

ولی اگر مقصود این باشد که تمهید کند که مشغول کار هم بشود در صورتیکه در ماده پیش قید شده که نقشه را بردارد بوزارت فواید عامه بدهد و بعد از تصویب دولت این کار را اقدام کند و معلوم نیست تا کی آن را تصویب بکنند این الزام صاحب امتیاز چه موضوع خواهد داشت جز اسباب زحمت برای صاحب امتیاز چیز دیگر نخواهد بود

خوبست آقای مغیر توضیح که مقصود از عملیات نقشه برداریست یا کارهای راه سازی هم هست؟

مغیر - مقصود از عملیات غیر از نقشه برداریست

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا موافقتی؟

محمد هاشم میرزا - بلی

رئیس - آقای آقامیرزا شهاب (اجازه)

آقامیرزا شهاب - آقای مغیر در اینجا اظهار داشتند که مقصود از عملیات راه سازی غیر از نقشه برداریست فرض میکنم که صاحب امتیاز در ماه یا ۸ ماه يك نقشه از این راه برداشت بصورت اینکه در وزارت فواید عامه در ظرف يك ماه یا منتهی ۴ ماه تصدیق میشود و بعد شروع ساختن راه میکند بعد رفت در وزارت فواید عامه دو سال و نیم در کشومیزی ماند آن وقت اینجا ۶ ماه صرف نقشه برداری شده و دو سال و نیم هم در کشومیزی مانده بعد ۴ سال می شود و می گویند دیگر حق نقاداری پس بنابراین بهتر این است که بنویسند از تاریخ تصویب نقشه یا از تاریخی که دولت نقشه را تصویب کند والا از تاریخ مبادله امتیاز يك تضییعی می شود برای صاحب امتیاز که گمان میکنم موفق به اقدام هم نمیشود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده ناچارم يك توضیحی برای آقایان عرض کنم اولایک مسئله را نمایندگان محترم در نظر بگیرند که ما وکیل جامعه هستیم و باید بفرماندگان منافع جامعه را که عبارت از منافع دولت

باشد در نظر بگیریم باین معنی که بعد از آن که شخص دادیم که يك دولتی حفظ حقوق جامعه را می کند یعنی طرف اعتماد واقع شد نظرمان را متوجه به او بکنیم و نظریه خصیصه نداشته باشیم

این لایحه ای است که در دوره چهارم و پنجم مطرح بوده آقای دامغانی این مسئله را کاملاً توجه و آقایان دیگر هم همینطور توجه دارند

يك قرارداد هائی بین صاحب امتیاز و دولت شده است فرمایشی را هم آقای ارباب در اینجا اظهار کردند بنده آقا میرزا شهاب شرح آنرا بیان کردند در اینجا قرارداد ای که صورتش در کتابچه و صورت مجلس نوشته شده است دولت پیش از يك ماه نباید آنرا معطل بکند این صحت هم شده است و نظیر این در ماده چهارم هم میباشد

این ها يك چیز هائی است که کاملاً صحت شده و به اتمام رسیده است بنده نظرم این بود که مجلس متوجه منافع عمومی باشد و منافع جامعه را در نظر بگیرد

حالا که آقای مغیر قبول کرده است بنده در این قسمت موافقم ولی می خواستم توجه بدهم مجلس را که ملاحظه منافع عامه را بکنند

رئیس - آقای دادگر آقایان (اجازه)

دادگر آقایان - یا این يك تضییعی است که بنده بعضی از رقبا ملتفت نمی شوم یا اینکه درست توضیح نمی دهند بنده از آقای دامغانی سؤال میکنم که اهل آن حدودند که کلیه این راه چقدر روی هم رفته معلوم میشود که چهل و پنج پانجاه فرسخ است

نقشه برداری این پنجاه فرسخ در مدت يك سال غیر ممکن است اگر صاحب امتیاز هم چه تمهیدی کرده است بیخود کرده است اگر رضایت هم داده نهمیده است و بالاخره این لایحه می گذرد ولی بعد از يك سال معلوم می شود که این شرط به عمل نیامده و این لایحه بهم خواهد خورد

بنده که در این راه تخصص ندارم ولی عرض میکنم آیا باید این نقشه فنی باشد یا نه؟

اگر باید فنی باشد که در مدت يك سال اگر نقشه يك قسمتش راه تمام کند کار مهمی کرده است و اگر منوط به يك نقشه ای است که مثلا کسی سفر بکند نقشه این پنجاه فرسخ راه را بردارد یعنی يك نقشه تقریبی درست کند آنوقت این نقشه برای راه سازی فایده ندارد بنابراین بنده تصور می کنم یا اجازه

بفرماید این ماده بزود بکسیون و بنکی دو نفر از همان مهتسبن وزارت فواید عامه را بیوزنند مظارعه کنند و این ماده طوری تنظیم شود که اجرای آن ممکن باشد یا اینکه يك مدتی معین كند که بالاخره این کار عملی شود هم جامعه می تواند از آن استفاده کند و هم صاحب امتیاز بتواند از عهده آن برآید.

مخبر - بنده نمی دانم مقصود از نقشه برداری در اینجا چه کیفیت است یعنی آن نقشه باید نقشه طبقات الارضی باشد ؟ اگر منظور است گمان نمی کنم اینجا چنین منظوری باشد.

این نقشه برداری عبارت از این است که راه را از کجا باید بسازند.

اگر چنانچه این اندازه اشکالات هست تصدیق می فرمائید که در وزارت فواید عامه بت عهد متخصفنی حاضرند آن ها از روی علم و بصیرت این را تدوین کرده اند و همچنین صاحب امتیاز که ماباید مال خودش را سنجیده است حالاً ما بگوئیم که او هیچ این مصالح را در نظر نگرفته و بجز این که رفت در کسیون و تانیاشور گردید این مصالح تاین خواهد شد گمان نمی کنم اینطور باشد اگر نشدنی است حالاً هم که رفت در کسیون بازمی شود و بملاوه ملاحظه بفرماید اینجا آمده خانه عمل را محمود کرده است.

اگر اینطور باشد که آقایان می گویند یعنی بعد از آنکه نقشه را بنظر وزارت فواید عامه رساند و مورد توجه شد آنوقت در وزارت فواید عامه دو سال سه سال طول بکشد و مسامحه بکنند خوب اینطرف هم ممکن است مسامحه کند و راه را سازد.

پس باید عهده متعهد شود.

در حال بنده گمان می کنم اگر شما میخواهید رفع اشکال برای صاحب امتیاز بکنید ایجاد اشکال برای او نکنید.

رئیس - دیگر مخالفی نیست ؟ (گفتند خیر)

رئیس - پیشنهادها قرائت می شود (شرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد آقای ارباب کبیسرو - بنده پیشنهاد میکنم در ماده سوم اولاً بعد از عبارت این قرارداد مزید شوید (از تاریخ تصویب نقشه مطابق ماده ۲) و بجای (بعد از تاریخ مبادله قرارداد نوشته شود (بعد از تاریخ تصویب نقشه)

رئیس - بفرمائید ارباب کبیسرو - اینجا بقدری که لازم بود توضیحات داده شد اگر واقفاً مقصود اینست که فرجه در دست صاحب امتیاز باشد که میتواند مقصود را انجام بدهد نباید يك مشکلاتی ایجاد سكر در وقت باشد زیرا باین ترتیب رای دادن در این مجلس و صرف وقت کردن هیچ

قابله ندارد و بالاخره اسباب ضرر خواهد شد راه هم ساخته نخواهد شد اگر بناده چهار توجه بشود خواهانند دید که در اینجا يك ودیعه قرار داده اند که صاحب امتیاز در نزد دولت بگذارد که اگر مطابق ماده ۴ عمل نکرد یعنی در طرف یکسال کارش را شروع نکرد و در ظرف سه سال خانه نداد آن ودیعه از دستش می رود اعتراضاتی هم که ممکن است دولت همیشه باین قسم اشخاص بکند بالش بازا است.

بنابر این بنده هیچ اشکالی نمی بینم که آقای مخبر هم مساعدت بکنند و قبول بکنند از تاریخ تصویب نقشه باشد.

اگر نقشه اشکالی ندارد و در ظرف دو ماه کشیده شد بسیار خوب. دو ماه سه ماه هم فرجه زیاد تر باشد و اگر نقشه چنانچه ایجاد زحمتی برای صاحب امتیاز میکند که حالاً بقول آقای کارزونی بوسیده شده آنوقت بوسیده تر شود.

مخبر - بنده گمان میکنم غیر مصدود کردن و امتیاز باو دادن که پس از تصویب نقشه شروع کند این ممکن است اسباب تأخیر عمل شود نظریات دولت را هم باید تأمین کرد دولت هم میگوید ممکن است در صورتی که مدت معین نشود او دو سال سه سال تمویق مینماید.

شما میگوئید او تمویق نمینماید ؟ بنده هم میگویم وزارت فواید عامه تمویق نمینماید هر دو مثل هم میشوند اگر آقای پیشنهاد کرده بودید بر مدت بیفرماید بقول نزدیكتر بود مثلاً بجای سه سال میفرمودند سه سال ونیم بقول نزدیكتر بود تا اینکه بنده این پیشنهاد را بپذیرم

رئیس - رای گرفته میشود پیشنهاد آقای ارباب کبیسرو بعضی از نمایندگان - دوم تبه قرائت شود

تأیید شرح فوق قرائت شد

رئیس - آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمائید

رئیس - قابل توجه شد. پیشنهاد آقای دامغانی (اینطور خوانده شد)

پیشنهاد میکنم در ماده ۴ پس از لفظ منتهی نوشته شود تا مدت پنجسال دامغانی - استرداد میکنم (پیشنهاد آقای ضیاء بشرح ذیل خوانده شد)

مخبر پیشنهاد میکنم در ماده سوم اولاً بعد از عبارت این قرارداد مزید شوید (از تاریخ تصویب نقشه مطابق ماده ۲) و بجای (بعد از تاریخ مبادله قرارداد نوشته شود (بعد از تاریخ تصویب نقشه)

رئیس - بفرمائید ارباب کبیسرو - اینجا بقدری که لازم بود توضیحات داده شد اگر واقفاً مقصود اینست که فرجه در دست صاحب امتیاز باشد که میتواند مقصود را انجام بدهد نباید يك مشکلاتی ایجاد سكر در وقت باشد زیرا باین ترتیب رای دادن در این مجلس و صرف وقت کردن هیچ

کبیسرو کردند و قابل توجه نشد کاملاً موافق متصود هست باین ترتیب بنده تصور میکنم که اگر مقتضی باشد و نظامنامه اجازه بدهد این پیشنهاد هم باماده بکسیون برود

رئیس - بلی همینطور میشود. پیشنهاد آقای سلطانی مال بنده هم راجعه بکسیون بشود

رئیس - ماده چهارم (شرح ذیل خوانده شد)

ماده ۴ - صاحب امتیاز در موقع مبادله این قرارداد مبلغ دوهزار تومان تقدیم کند معتبر ودیعه بوزارت فلاحه و تجارت و فواید عامه خواهد داد که پس از اتمام راه در مدت معینه

در ماده ۳ آن ودیعه بصاحب امتیاز مسترد گردد و در صورت عدم اجراء ماده ۴ کلاً یا جزاً بمان تناسب دولت از ودیعه مزبور استفاده خواهد نمود.

رئیس آقای دامغانی (اجازه)

دامغانی - عرضی ندارم

رئیس آقای رضوی (اجازه)

رضوی - یارسال امتیاز چراغ برق همدان را آقای مؤتمن الممالک خواسته بودند آمد در این مجلس و يك تضحیاتی داشت بنده مخالفت کردم که این همه تضحیات با اتباع ایرانی نیاید بشود و باید يك سكراری کرد که اتباع ایران راغب شوند و بیایند امتیازات را بگیرند و دست ایرانی اداره شود بعد خودش ملتفت شد اگر پس گرفت و چراغ برق همدان از بین رفت - حالاً هم عقیدم اینست که این دوهزار تومانی که باید این شخص بدهد سالی سصد چهار صد تومان ارزش میشود.

(همه نمایندگان)

رضوی - مناقش می شود (همه نمایندگان)

رضوی - خوب اگر تا پس فردا هم هو بکنید بنده هم صبر میکنم جوابی دهم این اسباب زحمت و خسارت این شخص میشود عقیده بنده اینست که اگر واقفانین شخص اعتبار دارد دولت باو امتیاز بدهد و اگر ندارد دیگر ضامن و گرو گرفتن و این ترتیبات را میخواهد. اگر يك تبه خارجه باشد - همه نوع تسهیلات برای او فراهم میکنم که حتی پول برگشتن خود و عیالش را هم میدهم اما برای تبه داخله آنقدر تضحیات فراهم میاورم که خودش سهل است دیگری هم جرئت نکند يك امتیازی بگیرد اینجا آقا خوبست ملاحظه بفرمائید این ودیعه که گفته اند بدهد یا پول است یا مستبر حالاً اگر ایشان دیدند که گذاشتن پول برایشان مضر است یا نخواستند پولشان را معطل بکنند يك چند کلمه مستبر میدهند و پولشان را لازم نیست بدهند.

دادن شد معتبر برای آدم - معتبر هیچ اشکالی نخواهد بود و هیچ فرعی هم بر آن تعلق نخواهد گرفت و این را تصدیق می فرمائید که برای پیشرفت کار يك تبه معینی در بین باشد همه چیز را از نقطه نظر بدبینی نمی شود تلقی کرد و الا هیچ امری پیشرفت نمیکند

رئیس - آقای دادگر و افتند؟ دادگر - بلی

رئیس - آقای ضیاء ضیاء - اساساً يك نظر تضحیق و تأخیری در اینجا است که در جریان هر کدام وزارت خانه ها راجع باینگونه امور هست و لوابی هم که تقدیم مجلس شورای ملی راجع باین اموری شود يك دو سه جایش از این قبیل تضحیات هست یکی از جاهاییکه تضحیق سریع را میسراند و روی هم رفته اتباع داخله با این سرمایه های قلیلی که دارند درست از عهده کار بر نمی آیند همین قسمت است که بعد از آنکه این امتیازات تصویب مجلس گذشت و صاحب امتیاز خواست شروع بعمل بکنند يك مبلغی ودیعه بگذارند و اگر این مبلغ را نگذاشت این کار را نکنند این فلسفه قریبی است بنده سراغ دارم چه امتیازهای خیلی مقدر و نقضانه ای خیلی مهم برای آبادی مملکت شده است و ابداً مورد توجه واقع نگردیده است کارخانه بلور سازی در شیراز و دو سال سه سال علی الاصل خواهش واستدعا کرد و ابداً از طرف وزارتخانه جواب داده شد کارخانه هم از بین رفت - که ساخته بود از بین رفت - همچنین امتیاز کارخانه چراغ برق برق اصفهان و کشیدن خط واکون در خیابانهای اصفهان تقدیم شده است و وزارت خانه و معنوم نیست کجاست و اختصاصی هم که تقاضا سکره بودند خسته شده و آثار رفته اند

همچنین امتیاز چراغ برق اهواز و قسمتهای دیگر که اگر من شرح بدهم اسباب تصدیق آقایان میشود و همچنین سد اهواز و غیره

این است که بنده تصور میکنم مجلس شورای ملی بخرافه تصمیمی که در وزارت خانه گرفته میشود نظر تسهیلی باین گونه امور هستند باشد و بقول بعضی از آقایان يك مملکت کوهستانی و مریش و طول حتی الامکان باقوای داخلی و سرمایه و وسیله امتیاز داخله ایران باید آباد شود و وقتی سعی اتباع داخله راجع بانگونه امور مورد توجه شود همه تشویق و پولهای خود را از بانگاههای خارجه بیرون میاورند و قسمتهای کوچک کوچک را بدهد میگیرند و این مملکت کم کم آباد میشود این است که بنده کاملاً با این ماده مخالفم و در شورای هم مخالفت کردم.

منتی در این ماده که از طرف کبیسون داده شده است کلمه ودیعه را علاوه کرده وغالب آقایان تصور میکنند يك رها بیتی شده است و بنده با همین کلمه هم مخالفم زیرا ما میدانیم سرمایه اتباع داخله چه قدر است.

سرمایه زیادی نیست که هر قدر بخواهد اعتبار تهیه کند و بوسیله آن اعتبار سنده ودیعه بگذارد. بامم ممکن است همین اعتبار سه روز دیگر برای راه سازی لازم شود این است که بنده مخالفم و پیشنهاد حذف هم تقدیم مقام ریاست خواهم کرد

بعضی از نمایندگان - مذاکرات سکاکی است

جمعی از نمایندگان - کافی نیست

رئیس - برای میگیریم.

مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمائید (مده برخاستند)

رئیس - معلوم میشود کافی نیست

آقای باسانی (اجازه)

باسانی - بیاناتی که آقای ضیاء کردند راجع تضحیات که از طرف وزارت فواید عامه نسبت بتقاضا کنندگان امتیاز میشود بنده هم تا اندازه اطلاع دارم و در این قسمت هم با ایشان موافقم که مردم را خیلی صدمه میزند و اینها يك چیزهایی است که تازگی ندارد و موارد زیاد دارد ولی اینها که در اینجا نوشته شده است که صاحب امتیاز متعهد می شود در موقع مبادله این قرارداد دوهزار تومان تقدیم کند معتبر ودیعه بوزارت فلاحه و تجارت باین ترتیب قسمت برای صاحب امتیاز چندان تضحیتی ندارد که دوهزار تومان ودیعه بگذارند و این که يك ضمانت نامه از يك تجاری در آن حدود یاد مرز بگیرد و بوزارت فواید عامه بسیار زودتر شروع کند. این بنظر بنده چندان اشکالی ندارد

رئیس - آقای دادگر

دادگر - موافقم

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا

محمد هاشم میرزا - موافقم

رئیس - آقای عراقی

عراقی - موافقم

رئیس - آقای دستغیب

دستغیب - موافقم

رئیس - آقای رضوی

رضوی - یکی از آقایان اظهار کردند که صاحب امتیاز طاقت ندارد که این ودیعه را بدهد. اگر این شخص قبول کرده کرده است برای تضحیاتی است که دولت باو کرده است و گفته است که تو باید حتماً این کار را بکنی آن شخص هم قبول کرده کرده است

بنده بازم عرض میکنم که مخالفم

باینکه بکشای از اتباع داخله بعنوان ودیعه گرفته شود و باید طوری کرد که اتباع داخله راغب شوند باینکه این کارها را بکنند و خرابیهای ممکن است را بدست خودشان آباد کنند و اگر غیر از این ترتیب باشد آنوقت کسانی که تقاضای امتیاز میکنند بکلی ازین خواهند دردت

مخبر - گویا آقایان نمیدانند که بعضی از مردم وقت مجلس دولت را تضحیق میکنند و يك امتیازاتی میگیرند بدون این که تمهیداتی داشته باشند و آن را در کیف وجههای خود می گذارند مثل این که يك نفر ده دوازده تا امتیاز دارد و امتیاز را برای خودش ضبط کرده است و هیچ اجرا هم نمیکند دولت هم هیچ تمهیداتی ندارد که آن امتیازات را بهم بزند - حالاً میفرمائید وزارت فواید عامه نسبت باین هم همینطور رفتار کند؟

خبر بقیعه بنده بهترین کاری که وزارت فواید عامه می کند همینست بملازمه در اینجا تضحیتی نیست يك سند میدهد

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - رای گرفته می شود باده چهارم آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمائید (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شده ماده پنجم (شرح ذیل خوانده شد)

ماده ۵ - هر گاه قبل از شروع بعمل یا در ضمن اشغال بان صاحب امتیاز تصور نماید که بواسطه وجود فرس مازور شروع بساختن راه مزبور یا ادامه آن ممکن نیست باید کتبا مراتب را بوزارت فواید عامه با ذکر دلایل کافی اطلاع دهد.

وزارتخانه مزبور منتهی در ظرف يك ماه بعد از وصول مراسله صاحب امتیاز وجود فرس مازور کتبا تصدیق یا تکذیب مینماید.

در صورت اول نسبت به مدتی که فرس مازور برقرار است بر مهلت شروع بکار یا احتیاط آن افزوده خواهد شد.

تبصره - هر گاه وزارت فواید عامه در ظرف يكماه در مورد فرس مازور جوابی ب صاحب امتیاز نداد این سكرت را صاحب امتیاز به تازگی قبول تلقی خواهد نمود.

رئیس - آقای ارباب کبیسرو (اجازه)

ارباب کبیسرو - موافقم

رئیس - آقای رهنما (اجازه)

رهنما - واقفم

رئیس - آقای دکتر آقاقلین (اجازه)

دکتر آقاقلین - همانطوری که در نظر گرفته می شود که برای صاحب امتیاز

باید تسهیلات لازم فراهم شود همانطور هم در این ماده بایستی بدولت اجازه داده شود که اگر صاحب امتیاز عمل آورد دولت وقت رسیدگی بان هند داشته باشد.

در تبصره این ماده مذکر شده در صورتیکه در ظرف يكماه وزارتخانه جواب ندهد این عدم جواب را صاحب امتیاز قبولی تلقی میکند و بقیعه بنده فرس مازور يك قضیه ای است که باید رسیدگی شود

برای اینکه وزارت خانه با جریان معمولی میتواند قضیه را رسیدگی کند مدت يكماه کسوت و بایستی بر مدتش افزوده شود پیشنهاد میکنم دو ماه باشد

مخبر - برای يك جواب دادن مدت يكماه گمان میکنم کافی باشد نهایت این که اگر مطالعه لازم داشت ممکن است و جواب را در ماه اول بدهد بعد در ماه دوم رسیدگی کند. افراط و تفریط را ببینید چه طور بیس مبادی بگرفت در اداره دولت چه میگوئیم بگرفت؟

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - موافقم

سر رئیس - دیگر مخالفی نیست؟ (اظهاری نشد)

پیشنهادها قرائت می شود (اینطور خوانده شد)

پیشنهاد آقای دستغیب بنده پیشنهاد میکنم کلمه (فرس مازور) بمانع اجباری مبدل شود

پیشنهاد آقای ریحی - بنده پیشنهاد میکنم کلمه (فرس مازور) بچراغ قهر تبدیل شود.

رئیس - آقای دستغیب (اجازه)

دستغیب - در یکجا میگوئیم کلمات خارجی را نباید استعمال کرد و يك جادر عبارات قانون اغلب کلمات را مسکوت مینماید.

رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای ریحی را قابل توجه می دانند قیام فرمائید (مده برخاستند)

رئیس قابل توجه نشد. آقای سلطانی حوادث غیر مترقبه پیشنهاد کرده اند و آقای دستغیب حوادث غیر منتظره. آقای سلطانی (اجازه)

سلطانی - بنده عرضی ندارم. آقای مخبر میفرمائید که حوادث غیر مترقبه چند صورتی که فرس مازور هم دو کلمه است.

رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای سلطانی را قابل توجه می دانند قیام فرمائید (مده برخاستند)